

MEERBEKE – VOETBALTERREIN OSTA ARCHEOLOGIE NOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

MEERBEKE – VOETBALTERREIN OSTA

ARCHEOLOGIE NOTA – 2026E78

EWOUT DESCHÉPPER

DOSSIERSAMENSTELLING

Ewoud Deschepper

PROJECT

Meerbeke Voetbalterrein Osta – Archeologienota
(bureauonderzoek)
Projectcode: 2026E78
Projectnaam: 26-MEE-OST
SOLVA Archeologierapport nr. 337

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Projectteam: Archeologie
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b
9320 EREMBODEGEM
Tel: 053/64 65 36
archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2026/12.857/7

Kaft: Het projectgebied aangeduid op de Ferriskaart (1771-1778)

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1.1	PLANMATIGE CONTEXT	5
1.2	WETTELIJK KADER	5
1.3	VRAAGSTELLING	5
1.4	ONDERZOEKSMETHODE	5
1.5	RESULTATEN	5
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	7
2.2	ASSESMENTRAPPORT	19
3.1	LITERATUUR	47
3.2	WEBSITES	47

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Het projectgebied op het kadaster en het GRB.....	8
Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart.....	8
Figuur 3: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart (detail).....	9
Figuur 4: De orthofoto uit 2025 toont het huidige landgebruik binnen het projectgebied en haar directe omgeving.	11
Figuur 5: Zicht op het projectgebied vanuit het zuidoosten (richting noordwest). Het akkerland met achterliggende voetbalterreinen zijn zichtbaar, alsook de gracht en groenbuffer langs de Walstraat. Het is ook duidelijk hoe de gebruikssituatie niet samenvalt met de kadastrale situatie (Bron: Google Maps, opnamedatum april 2023).	11
Figuur 6: Opbouw van het kunstgrasveld © Studieburo Goegebuer.....	12
Figuur 7: Ontworpen toestand van het projectgebied, grondplan © Studieburo Goegebuer.	13
Figuur 8: Plan van het grondverzet op het aan te leggen kunstgrasveld. Blauw = afgraving; roze = ophoging © Studieburo Goegebuer.	14
Figuur 9: Opbouw van het wandelpad © Studieburo Goegebuer.	15
Figuur 10: Opbouw van de parking © Studieburo Goegebuer.	16
Figuur 11: Aanduiding van het projectgebied op het Gewestplan, met aanduiding van de contour van het gemeentelijk RUP (blauwe lijn, met puntsymbologie).	20
Figuur 12: Verordenend grafisch plan met aanduiding van de nieuwe ruimtelijke bestemmingen (RUP Zonevreemde recreatie, Deelplan 1: Voetbal V.C. Osta Meerbeke).....	20
Figuur 13: Aanduiding van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart.....	23
Figuur 14: Aanduiding van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart.....	23
Figuur 15: Fysisch-geografische situering van het projectgebied.	25
Figuur 16: Detail van de fysisch-geografische situering van het projectgebied, met aanduiding van de hoogteprofielen.	25
Figuur 17: Hoogteprofiel 1 (ZW-NO) zoals aangeduid op Figuur 11.....	26
Figuur 18: Hoogteprofiel 2 (ZW-NO) zoals aangeduid op Figuur 11.	26
Figuur 19: Vereenvoudigde bodemtypekaart ter hoogte van het projectgebied.	26
Figuur 20: Potentiële bodemerrosiekaart ter hoogte van het projectgebied.....	27
Figuur 21: Aanduiding van het projectgebied op de bodembedekkingskaart.....	28
Figuur 22: Locaties van de geplaatste controleboringen t.o.v. de bodemtypekaart.	29
Figuur 23: Het projectgebied t.o.v. de onroerend erfgoedwaarden in de omgeving.....	33
Figuur 24: Het projectgebied aangeduid op de Villaretkaart.	34
Figuur 25: Het projectgebied aangeduid op de Ferrariskaart.	35
Figuur 26: Het projectgebied aangeduid op de Atlas der Buurtwegen.	36
Figuur 27: Het projectgebied aangeduid op de Poppkaart.....	37
Figuur 28: Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1904).....	38
Figuur 29: Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1939).....	39
Figuur 30: Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1969).....	40
Figuur 31: Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1981).	41
Figuur 32: Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 1971.....	42
Figuur 33: Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 1979-1990.	42
Figuur 34: Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 2005-2007.	43
Figuur 35: Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 2025.....	43
Figuur 36: Weergave van het archeologisch potentieel van het projectgebied.	46

LIJST VAN FOTO'S

Foto 1. Controleboring 1.....	30
Foto 2. Controleboring 2.....	30
Foto 3. Controleboring 3.....	31

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Plannenbundel: grondplan ontworpen toestand, plan grondverzet, opbouwsneden.	Variabel	April-mei 2026	Studieburo Goegebuer

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De initiatiefnemer plant de omvorming van een bestaand voetbalveld naar een kunstgrasveld. Hierbij wordt de huidige hellende topografie 'rechtgetrokken' en wordt er drainage aangelegd.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van een kunstgrasveld. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **buiten een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **lage densiteit aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeorefereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.5 RESULTATEN

Het projectgebied ligt ten zuiden van de historische dorpskern van Meerbeke, op zo'n 500 m van de kerk. De terreinen kennen een vochtige leembodem en liggen bovenaan een helling richting de vallei van de Wolfputbeek (ten zuidwesten) en een kleine, onbenoemde waterloop (ten zuiden). Historisch staat het gebied gekend als Bruggeveld, enerzijds verwijzend naar een gehucht aan de Wolfputbeek, anderzijds naar haar historisch landgebruik. Veld-toponiemen suggereren een vroeg- tot volmiddeleeuws extensief landgebruik voor veeteelt, houtkap, ... en een omzetting tot meer intensief gebruikt cultuurland tijdens de volle/late middeleeuwen. Voor de terreinen kunnen we deze omschakeling vermoedelijk in verband brengen met de abdis van de abdij van Nijvel, die vanaf 1059 de geestelijke en wereldlijke heer van Meerbeke was; haar grondbezit was geconcentreerd ten zuiden van het dorp, en omvatte zo het projectgebied.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

Historisch-cartografisch materiaal vanaf de 16de eeuw suggereert een continu gebruik als landbouwgrond, met name akkerland; dit gegeven is met zekerheid vast te stellen vanaf de late 18de eeuw. In de eerste helft van de 20ste eeuw maken de terreinen vrij kortstondig deel uit van het kasteeldomein van het zgn. Kasteel van Vrekem (ten noorden gelegen), waarbij een padenaanleg en een vijver zichtbaar zijn. Deze vijver is ten laatste in 1981 gedempt. In 1971 zijn de voetbalterreinen al zichtbaar. Sindsdien is het noordelijke deel van het projectgebied continu in gebruik als voetbalterrein en het zuidelijke deel als landbouwgrond (akkerland).

De geplande werken omvatten de omvorming van één van de voetbalterreinen tot een kunstgrasveld en daarnaast de aanleg van wegenis, parking, wandelpaden en een groenbuffer. De aanleg van het kunstgrasveld houdt een nivellering van het nu licht hellende terrein in, waarbij een deel wordt opgehoogd en een ander deel wordt afgegraven. Controleboringen ter hoogte van het terrein wijzen op een ploeglaag met dikte tussen 25-70 cm, gevolgd door een onduidelijke laag van zo'n 40-55 cm, met daaronder de C-horizont (op 65-80 cm -mv). Wanneer het grondverzetsplan geconfronteerd wordt met deze bevindingen, wordt duidelijk dat slechts voor een klein deel van het terrein (maximaal zo'n 1400 m²) diep genoeg gegraven wordt zodat het archeologisch niveau geraakt wordt, indien dit niveau meteen onder de ploeglaag aanwezig is.

De aanleg van de wegenis, parking en wandelpad kennen een gedifferentieerde impact. Deze van de parking en wandelpad is zeer klein tot onbestaande, gelet op de opbouw van respectievelijk 32 cm en 19 cm dikte. De wegenis kent een opbouw van 60 cm over een oppervlakte van ca. 1450 m². Haar tracé loopt deels over de 20ste-eeuwse gedempte vijver waardoor een zone van zo'n 800 m² (binnen de wegenis) als verstoord moet beschouwd worden. De bodemimpact van de groenbuffer is onbekend maar het gaat om een vrij beperkte oppervlakte (ca. 1375 m²) die daarenboven "los" ligt van de andere werkzones.

Gelet op de ligging buiten een historische kern, de historisch-cartografische aanwijzingen voor een continu gebruik als landbouwgrond sinds de late middeleeuwen, en de beperkte en ruimtelijke verspreide impact van de werken op het eventueel aanwezige bodemarchief, is verder archeologisch onderzoek kostenbatengewijs niet te verantwoorden. Immers, indien hier een archeologische site aanwezig zou zijn, zou er geen ruimtelijk inzicht verkregen kunnen worden. Op haar beurt heeft dit impact op de mogelijkheden om een inhoudelijk en chronologisch inzicht in de eventueel aanwezige occupatie te verkrijgen. Dit alles leidt tot een laag kennispotentieel van deze eventueel aanwezige occupatie.

Op basis hiervan wordt geen verder archeologisch (voor)onderzoek voorgeschreven.

Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2026E78

Sitecode: 26-MEE-OST

Wettelijk depotnummer: D/2026/12.857/7

Naam en erkenningsnummer erkend archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Ninove, Halsesteenweg 62 (Figuur 2; Figuur 3; Figuur 4; Figuur 5)

Bounding box:

punt 1: x= 126428.62 / y= 167512.01

punt 2: x= 128132.39 / y= 168544.79

Kadastrale gegevens:

Ninove, Afdeling 4, sectie A, nummers 228E en 228F, en openbaar domein (Figuur 1)

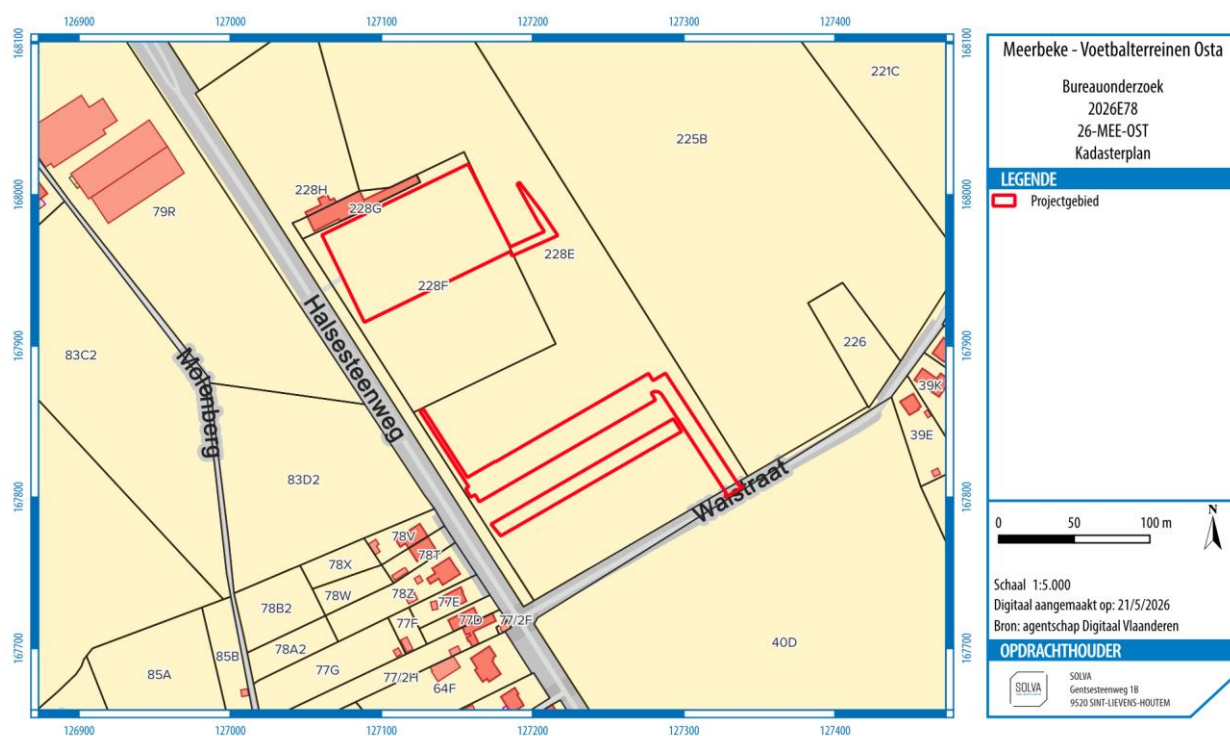
Topografische kaart: Figuur 2; Figuur 3

Betrokken actoren en specialisten:

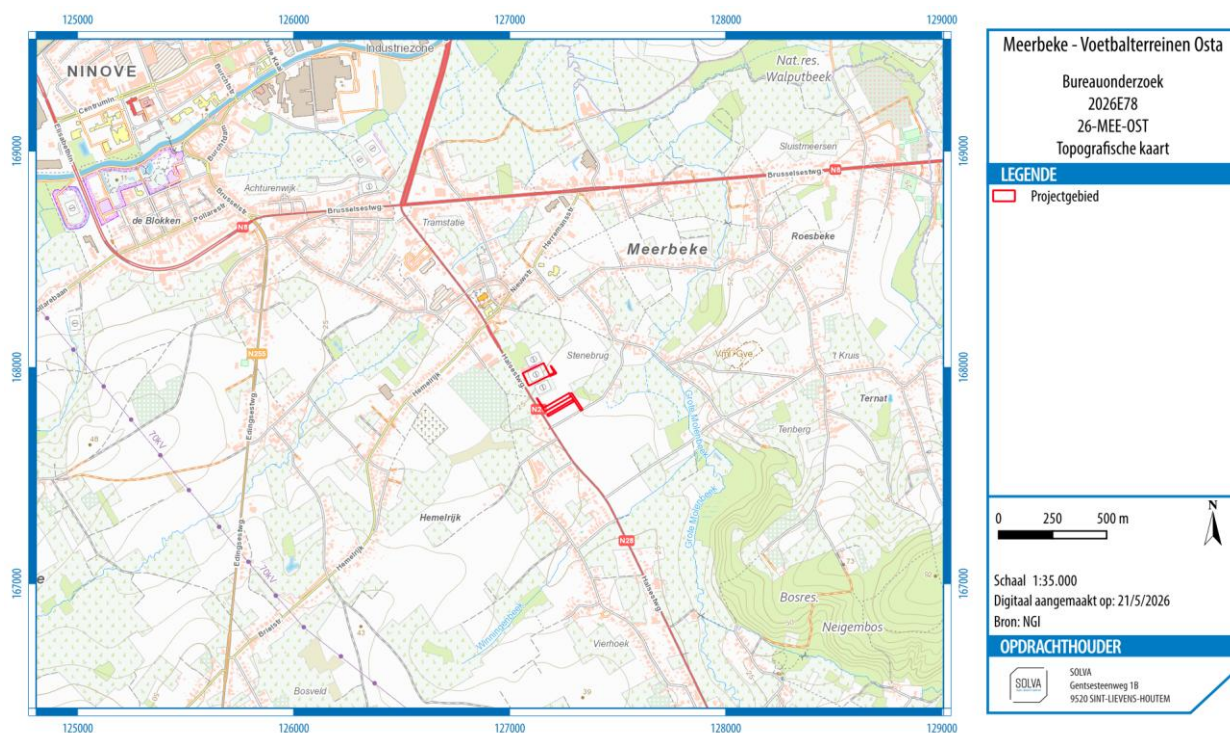
- Erkend archeoloog: Ewoud Deschepper
- Tekst: Ewoud Deschepper
- Kaartmateriaal: Ewoud Deschepper
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

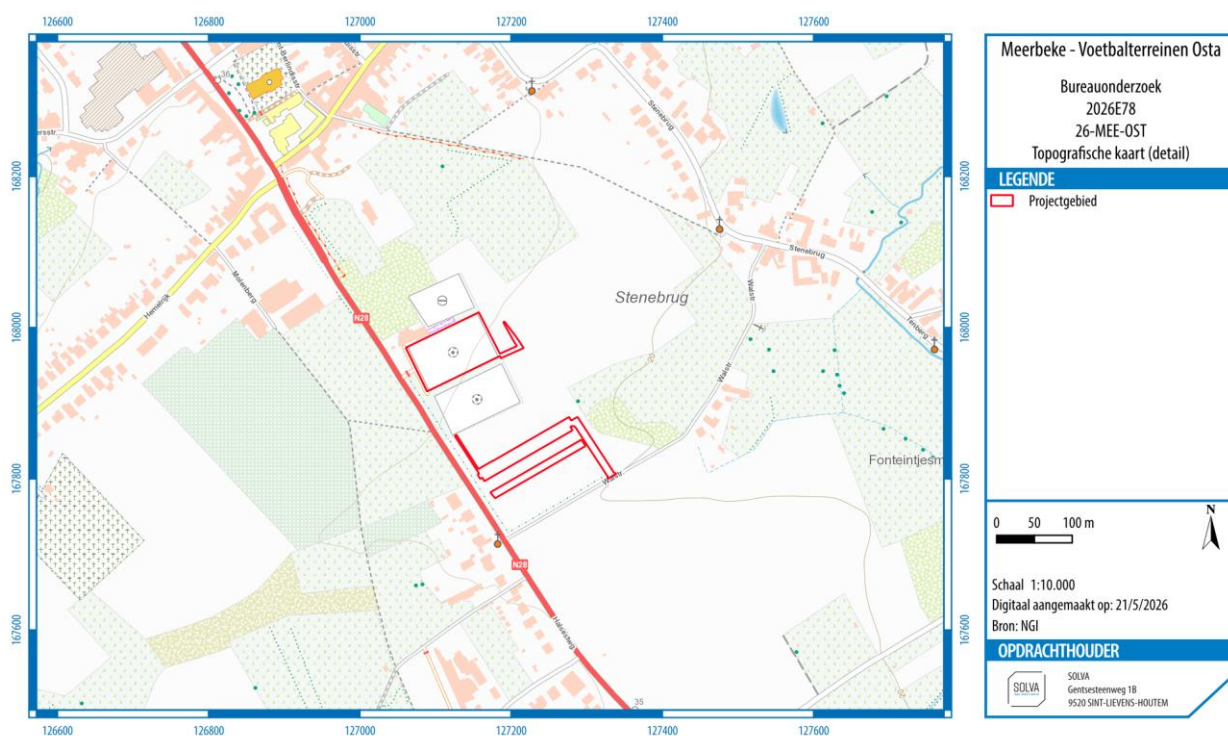
Niet van toepassing

Figuur 1: Het projectgebied op het kadaster en het GRB.

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart.

Figuur 3. Het projectgebied aangeduid op de topografische kaart (detail).

2.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de aanleg van een kunstgrasveld. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND

Het projectgebied (ca. 12 170 m²) omvat delen van twee kadastrale percelen, gelegen ter hoogte van de Halsesteenweg en Walstraat te Meerbeke (Ninove). De terreinen liggen zo'n 450 m ten zuidoosten van de kerk van Meerbeke. De twee kadastrale percelen bevatten meerdere types landgebruik (Figuur 4; Figuur 5):

- drie voetbalvelden met randinfrastructuur (verlichting, dugouts, kleinschalige parking, ...),³
- akkerland,
- een verharde open stockageplaats met groenbuffer op aarden wal, gelegen op het akkerland, naast de voetbalvelden,
- en een bomen- en struikenrij (groenbuffer) langsheen de Halsesteenweg en de Walstraat, inclusief gracht langsheen de Walstraat.

² Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

³ De kantine bevindt zich op perceel 228G en ligt buiten het projectgebied.

Figuur 4. De orthofoto uit 2025 toont het huidige landgebruik binnen het projectgebied en haar directe omgeving.

Figuur 5: Zicht op het projectgebied vanuit het zuidoosten (richting noordwest). Het akkerland met achterliggende voetbalterreinen zijn zichtbaar, alsook de gracht en groenbuffer langs de Walstraat. Het is ook duidelijk hoe de gebruikssituatie niet samenvalt met de kadastrale situatie (Bron: Google Maps, opnamedatum april 2023).

2.1.2.2 DE ONTWERPEN TOESTAND

Zie Figuur 6; Figuur 7; Figuur 8; Figuur 9; Figuur 10 en Bijlage 1 voor grondplannen en profielen van de ontworpen toestand voor het projectgebied.

De werken omvatten de aanleg van een kunstgrasveld (ca. 6880 m²) en van een drainagezone voor dit veld, van wegenis en bijhorende parking en een wandelpad (samen ca. 3520 m²), en van een groenbuffer (ca. 1375 m²).

Het kunstgrasveld

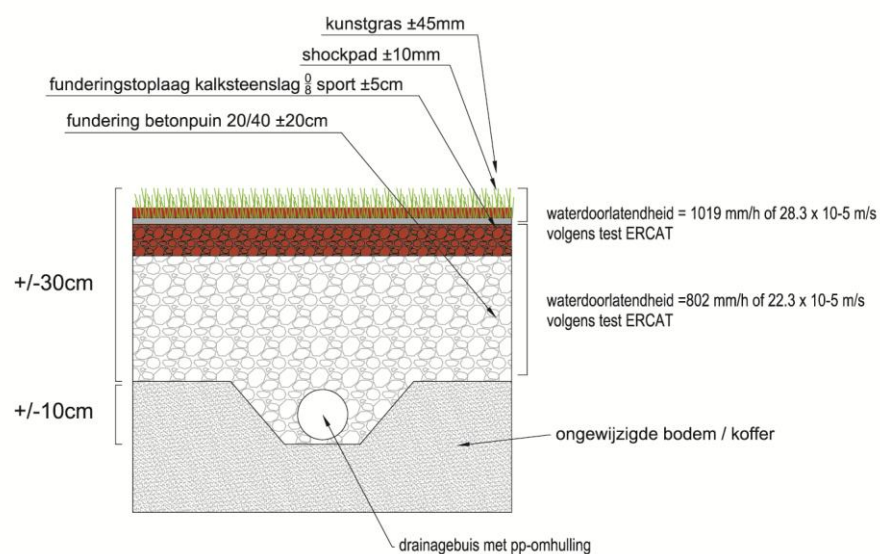
Het hoofdterrein van de voetbalclub wordt vervangen door een kunstgrasveld. Het nieuwe kunstgrasveld bestaat uit een opbouw van ca. 30 cm. Dit omvat het kunstgras, een shockpad, een funderingstoplaag en de eigenlijke fundering in betonpuin. Onder de nieuwe opbouw voor het kunstgrasveld worden ook nog drainagebuizen aangelegd. Die zullen een bijkomende verstoringdiepte van ca. 10 cm kennen.

Op het terrein wordt in het kader van de werken eerst 10 cm teelaarde afgegraven. Daarna vindt grondverzet plaats tot 30 cm onder het afgewerkte peil. Uiteindelijk komt het nieuwe veld “waterpas” te liggen. Gelet op de huidige helling op het terrein houdt dit voor een deel van het terrein een ophoging in, voor het andere deel een afgraving. De op Figuur 8 weergegeven dieptes zijn de effectieve uitgravingen tot de onderkant van de benodigde koffer. Deze bedraagt maximaal 85 cm -mv.

Langs het nieuwe kunstgrasveld wordt een verharding in betonplaten aangelegd. Aan de bestaande zittribune wordt dat pad verhoogd aangelegd om aan te sluiten op de zittribune. Daarvoor wordt een keerwand van ca. 75 cm hoog aangelegd. De bestaande dugouts worden verwijderd en er worden nieuwe dugouts aangelegd. Rondom het veld komen ook nog nieuwe verlichtingsmasten. De aanleg daarvan betekent een puntsgewijze verstoring tot ca. 80 cm -mv.

De drainagebuizen kennen een vrije uitloopt naar de zone ten oosten van het onderzoeksgebied. Hiertoe wordt een omwalling aangelegd, zodat het water niet verder afstroomt. Deze wal kent een breedte van ca. 6 m en een maximale hoogte van ca. 55 cm.

Detail opbouw kunstgras:

Figuur 6. Opbouw van het kunstgrasveld © Studieburo Goegebuer.

Figuur 7. Ontworpen toestand van het projectgebied, grondplan © Studieburo Goegebuer.

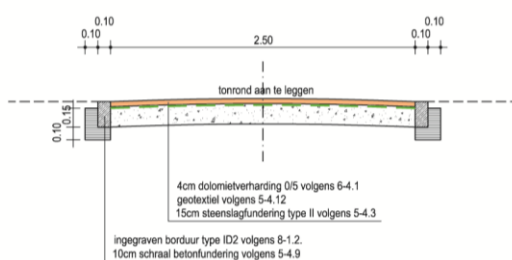
De wegenis, parking, het wandelpad en de groenbuffer

De nieuwe wegenis heeft een totale lengte van ca. 230 m kent een L-vorm met ontsluiting via de Walstraat. Ze zal dus eerst noord-zuid lopen (ca. 90 m) en vervolgens oost-west (ca. 140 m). Ze wordt aangelegd in asfalt, kent een opbouw van 60 cm dikte en een breedte van 6,5 m. Langsheen het oost-west lopende deel komen aan weerszijden parkeerplaatsen in grasbetontegels. De parkeerzone heeft aan elke zijde een breedte van 5,40 m en kent een opbouw van 32 cm.

Langsheen het noord-zuid lopende deel van de nieuwe wegenis, en tussen de parking en de voetbalterreinen, komen twee nieuwe wandelpaden met lengtes van ca. 54 m en ca. 88 m. Ze worden 2,50 m breed en kennen een opbouw van 19 cm.

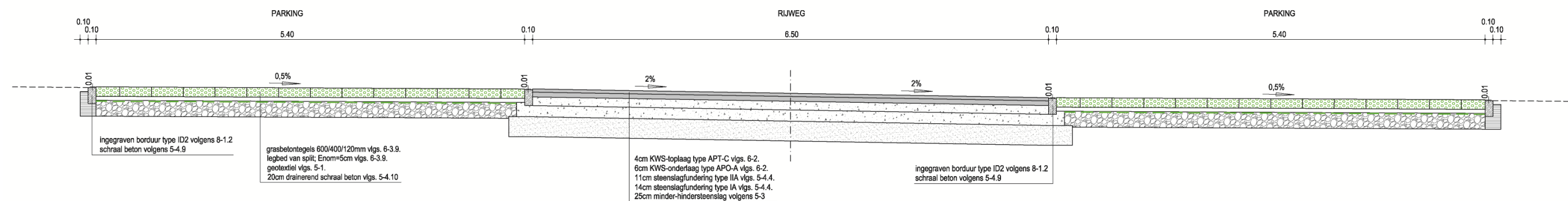
Ten zuiden van de parking wordt parallel een groenbuffer aangelegd. Het gaat om een gebied van 10 m breedte met een oppervlakte van ca. 1375 m.

Detail opbouw wandelpad:

Figuur 9. Opbouw van het wandelpad © Studieburo Goegebuer.

Detail opbouw parking:

Figuur 10. Opbouw van de parking © Studieburo Goegebuer.

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de aanleg van het kunstgrasveld, parking en wegenis heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN -TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage dichtheid aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de erkend archeoloog Ewoud Deschepper. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Ewoud Deschepper. De controleboringen zijn uitgevoerd door Cateline Clement. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Ewoud Deschepper, Cateline Clement en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner

(www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferencieel geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **ontwerpplannen** zijn door Studieburo Goegebeur ter beschikking gesteld.

Een **terreinbezoek** werd uitgevoerd op 22/04/2026 en lichtte ons in over de toestand van het terrein. Er werden daarbij ook **controleboringen** uitgevoerd, die ons meer inzicht gaven in de diepte van de bouwvoor en de verstoringsdiepte.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESMENTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

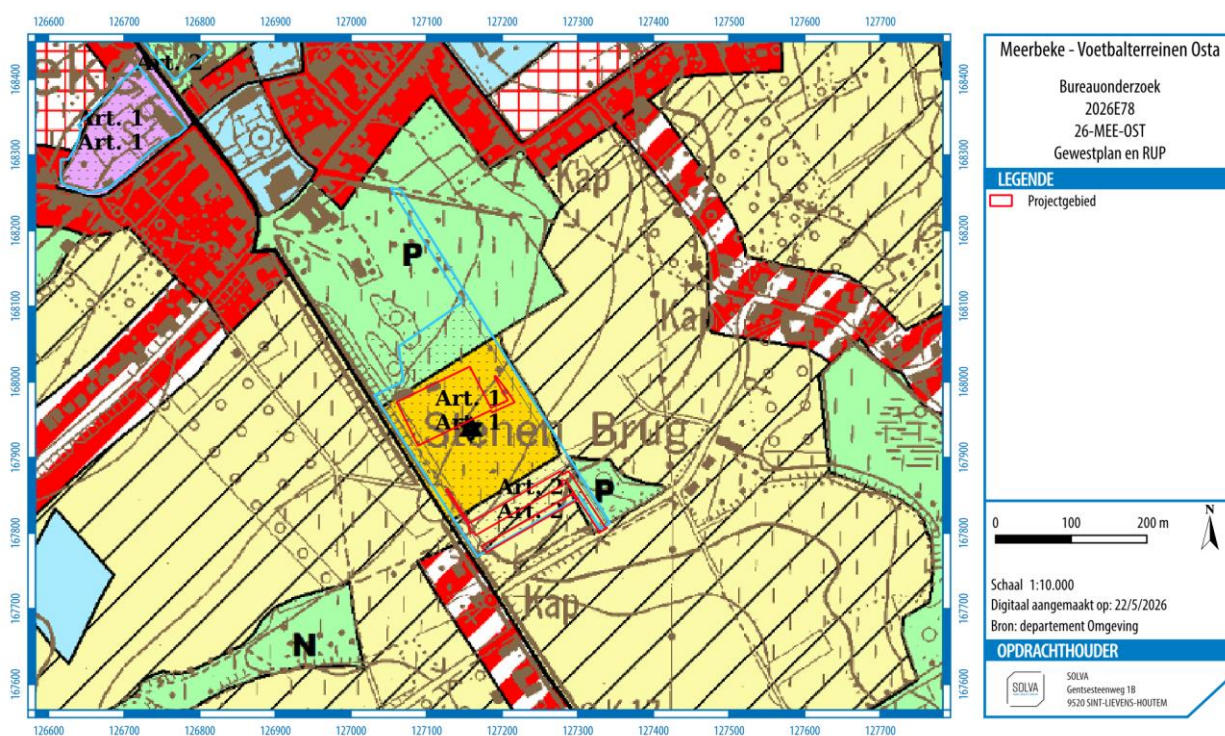
2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

Meerbeke, een deelgemeente van Ninove, is gelegen in het zuidoosten van de provincie Oost-Vlaanderen, nabij de grens met Vlaams-Brabant, in de Dendervallei. Deze kenmerkt zich te Ninove door de aanwezigheid van uitgesproken steilranden aan de oostelijke flank, en een meer glooiend en gradueel stijgend reliëf in het westen. De stad is te situeren in een uitloper van de zandleemstreek langs de Dender, omringd door leemgronden.

Meerbeke ligt ten zuiden van Ninove, en het projectgebied ligt ten zuiden van de dorpskern, langsheen de Halsesteenweg (N28). Het landschap is hier glooiend en wordt doorsneden door verschillende beekvalleien die richting de Dender lopen.

Het projectgebied valt volgens het Gewestplan in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, in gebied voor dagrecreatie en in parkgebied (Figuur 11). Een gemeentelijk RUP, dat in werking trad in 2015, wijzigt de bestemming van het projectgebied (Figuur 12).⁴

⁴ RUP Zonevremde Sport en Recreatie, Plan ID: RUP_41048_214_00002_00001, <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/1a19d378-f62b-448a-a8c1-9aeba2c1c976>.

Figuur 11. Aanduiding van het projectgebied op het Gewestplan, met aanduiding van de contour van het gemeentelijk RUP (blauwe lijn, met puntsymbologie).

Figuur 12. Verordenend grafisch plan met aanduiding van de nieuwe ruimtelijke bestemmingen (RUP Zonevreemde recreatie, Deelplan 1: Voetbal V.C. Osta Meerbeke).

2.2.3.2 AARDKUNDIGE EN HYDROGRAFISCHE SITUERING

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO⁵

Het projectgebied ligt in de 'ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone', en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**. Dit district bestaat uit een geaccidenteerd Tertiair heuvellandschap waarop voornamelijk lemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in het zuiden van Vlaanderen.

Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuveld (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het Tertiair en tijdens het Pleistoceen veroorzaakte het huidig golvend tot **sterk golvend reliëf**. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de loesspakketten tijdens de laatste ijstijd.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met o.a. de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oostwest en noord-zuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d'Hoppe, 157,5 m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvelds dat zich uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100 m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kappelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De **bodemseries** worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het Tertiair kleiig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakte van de Dender en de Bellebeek.

⁵ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant et al. 2002.

De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellingronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het Tertiair substraat dagzomen.

Geologie

Tijdens het **Tertiair** werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartaire) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiair reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relictten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen). Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15 m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het Weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de lössmantel zeer dik. De Tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

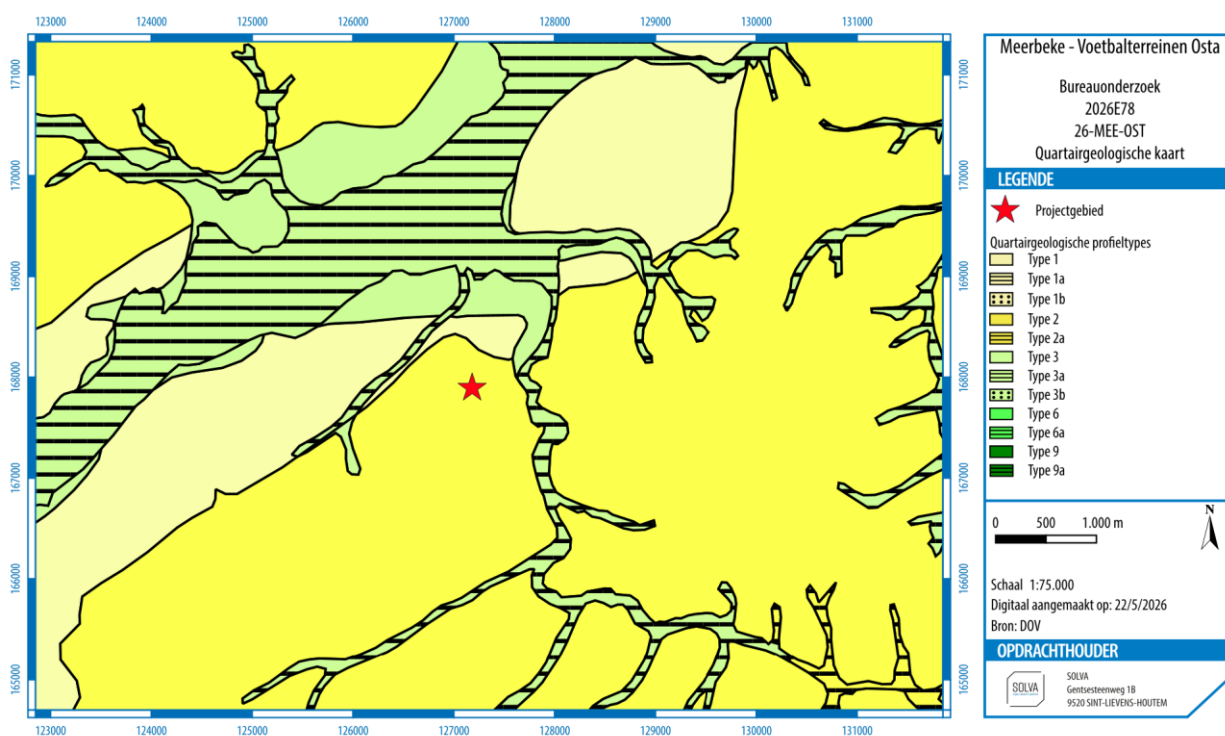
Gedurende het Holocene had eerst een riviererosie van het Pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de leperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en weinig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

HET PROJECTGEBIED

De **Quartaire geologische profieltypekaart** karakteriseert het projectgebied als Type 2, “Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie” (Figuur 13).

Op de **Tertiaire geologische profieltypekaart** is te zien dat het projectgebied gelegen is op de Formatie van Kortrijk, Lid van Moen (Figuur 14). Het gaat om grijze klei tot silt met aanwezigheid van kleilagen en *Nummulites planulatus*. Dit zijn fossielen van schijfvormige eencelligen die tot enkele centimeters groot konden worden.

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

Figuur 13. Aanduiding van het projectgebied op de Quartairegeologische kaart.

Figuur 14. Aanduiding van het projectgebied op de Tertiairegeologische kaart.

2.2.3.3 FYSISCH-GEOGRAFISCHE SITUERING

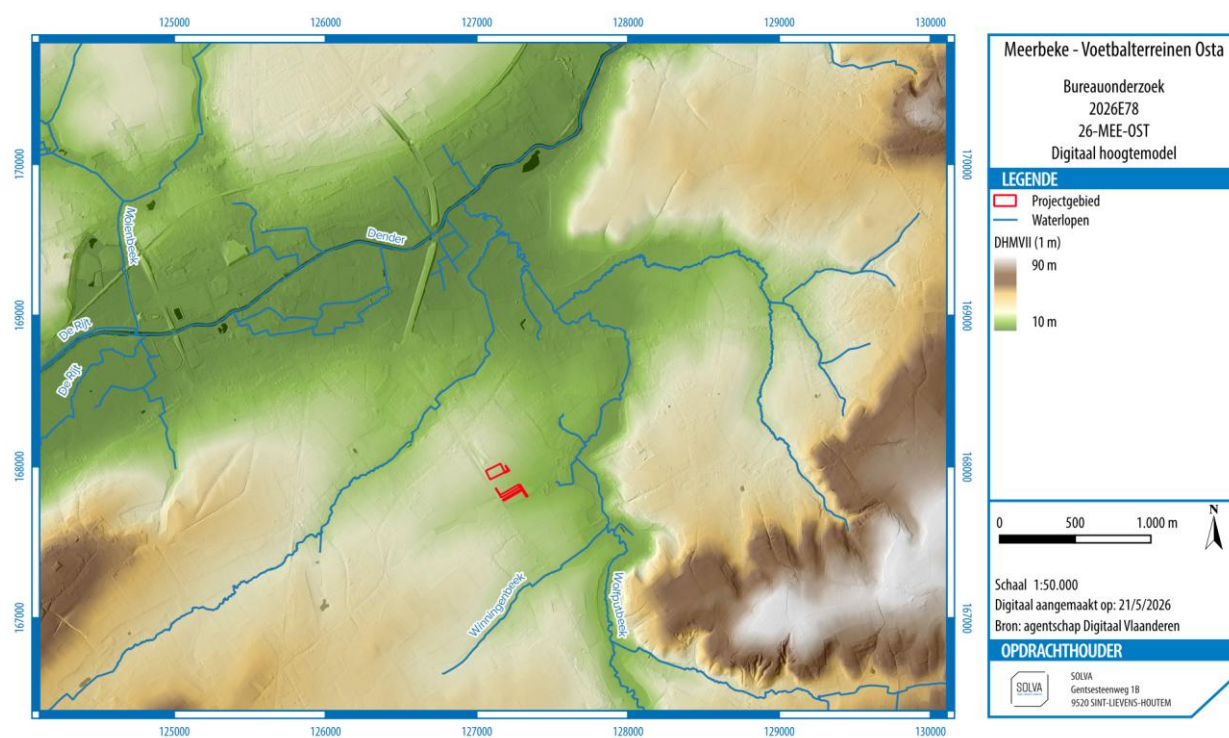
Het projectgebied ligt op een lichte noordoost gerichte helling naar de vallei van de Wolfputbeek (Figuur 15; Figuur 16). Deze beek loopt ruwweg zuid-noord en mondt uit in de Dender. Op de helling lijkt een kleine zuidwest-noordoost lopende beek te ontspringen, die niet langer aanwezig is maar wel zichtbaar is in de topografie en op de bodemkaart (Figuur 16; Figuur 19). Wat betreft historische kaarten is ze enkel op de Villaretkaart en Ferrariskaart weergegeven. Nabij de Wolfputbeek is nog een grachtsegment aanwezig dat Wallekensbeek wordt genoemd en dezelfde oriëntatie als de depressie kent. In ieder geval ligt deze lineaire depressie grotendeels ten zuiden van het projectgebied, waardoor het projectgebied ook licht in deze richting afdaalt.

De helling maakt onderdeel uit van een grotere, zuidwest-noordoost lopende rug die parallel loopt met de Dender. Ter hoogte van het projectgebied is deze helling zeer licht (1,8%), met hoogtes schommelend tussen +27,3 m TAW (in het noordwesten) en +20,4 m TAW (in het zuidoosten) (Figuur 17; Figuur 18).

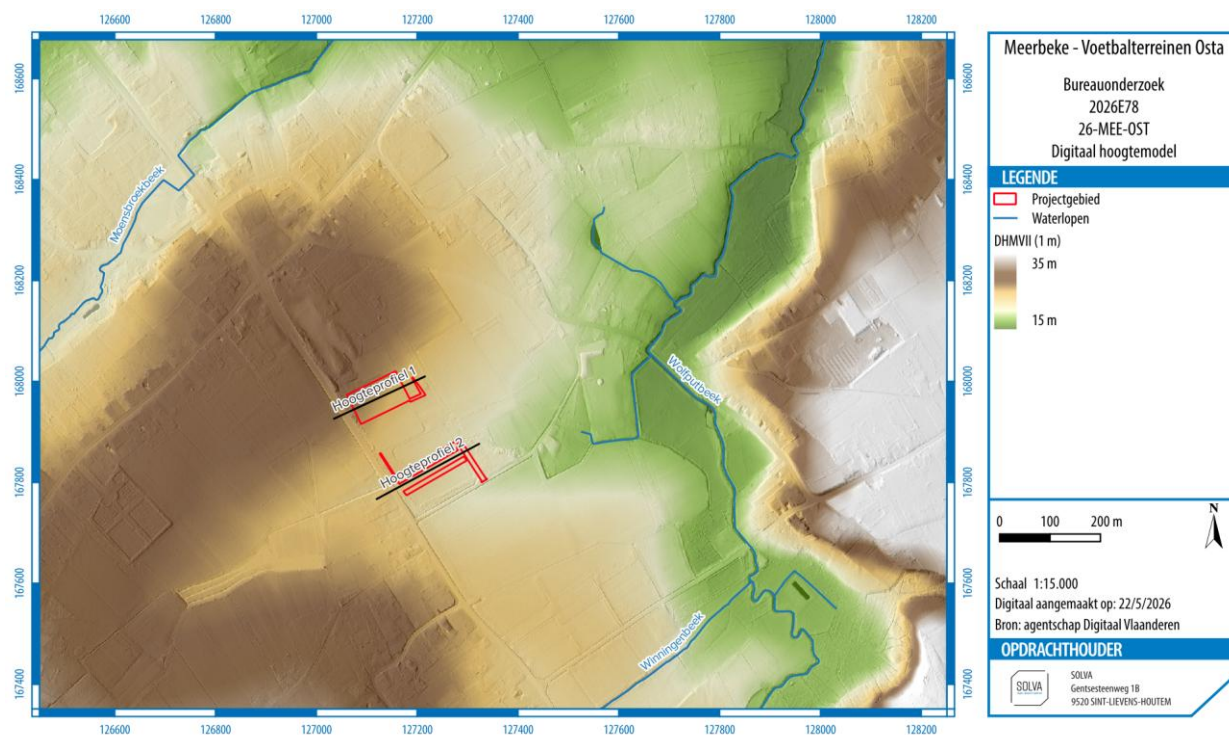
De **bodemkaart** geeft aan dat het projectgebied gelegen is op vochtige en natte leemgronden (Figuur 19), meer bepaald gaat het om volgende bodemtypes:

- Aca1: Matig droge leembodem met textuur B horizont
- Ada1: Matig natte leembodem met textuur B horizont
- Acp: Matig droge leembodem zonder profiel
- Acp(c): Matig droge leembodem zonder profiel, met bedolven textuur B horizont op minder dan 80 cm diepte
- Adp(c): Matig natte leembodem zonder profiel, met bedolven textuur B horizont op minder dan 80 cm diepte
- Ahp: Natte leembodem zonder profiel

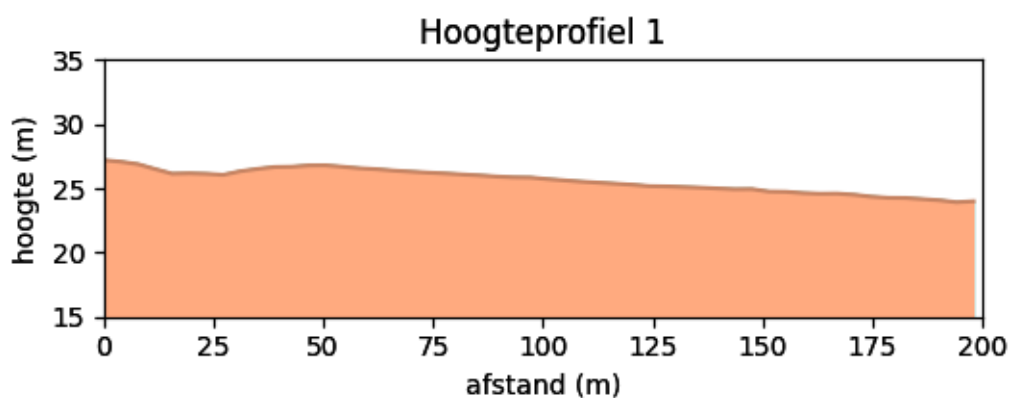
De **potentiële bodemerosiekaart** toont voor het projectgebied een laag tot zeer laag erosiepotentieel (Figuur 20).

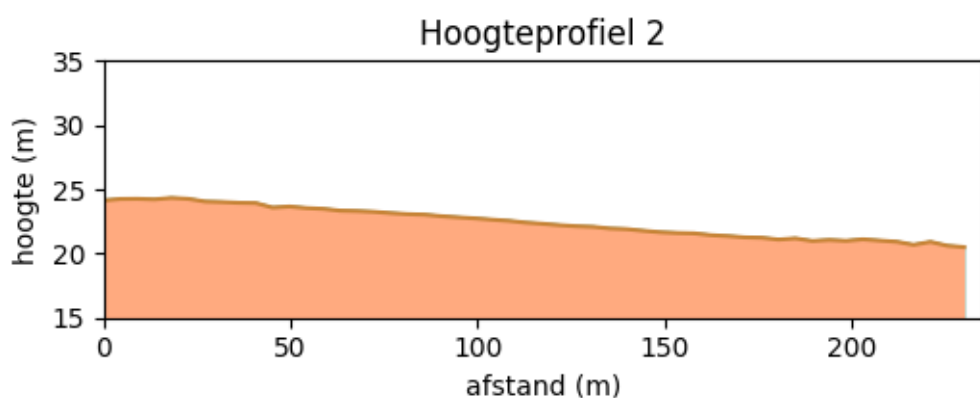
Figuur 15. Fysisch-geografische situering van het projectgebied.

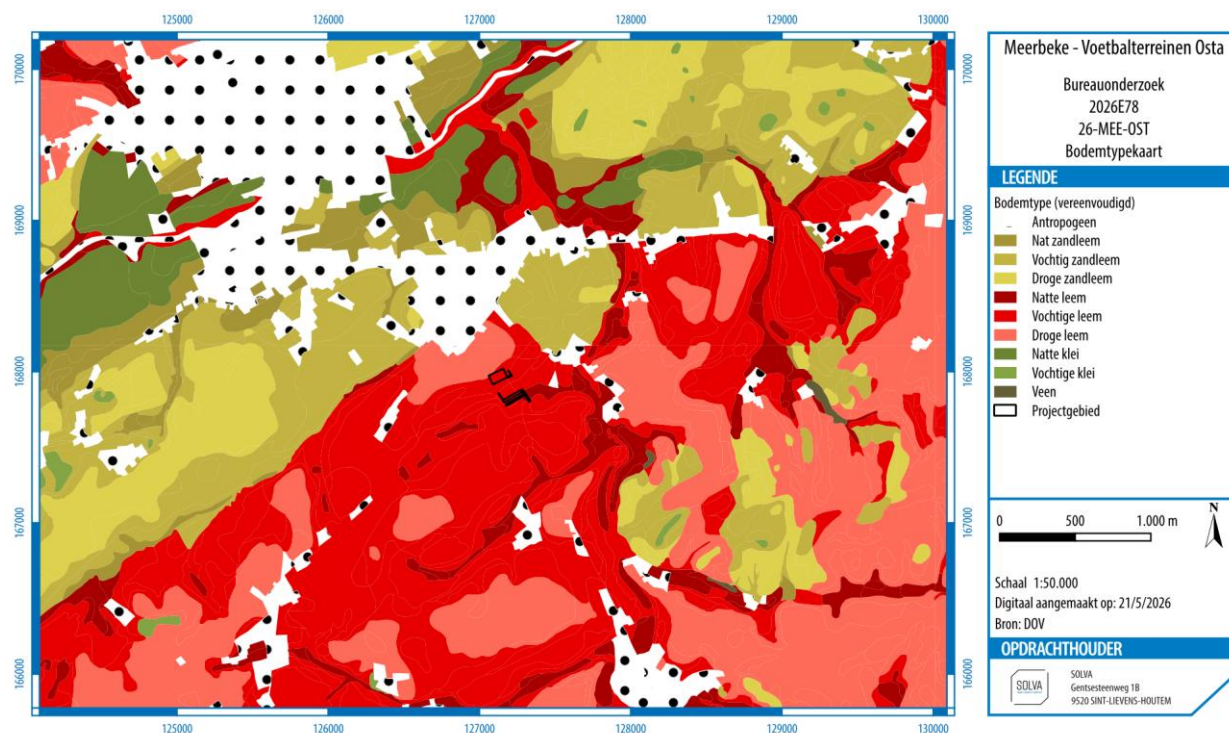
Figuur 16. Detail van de fysisch-geografische situering van het projectgebied, met aanduiding van de hoogteprofielen.

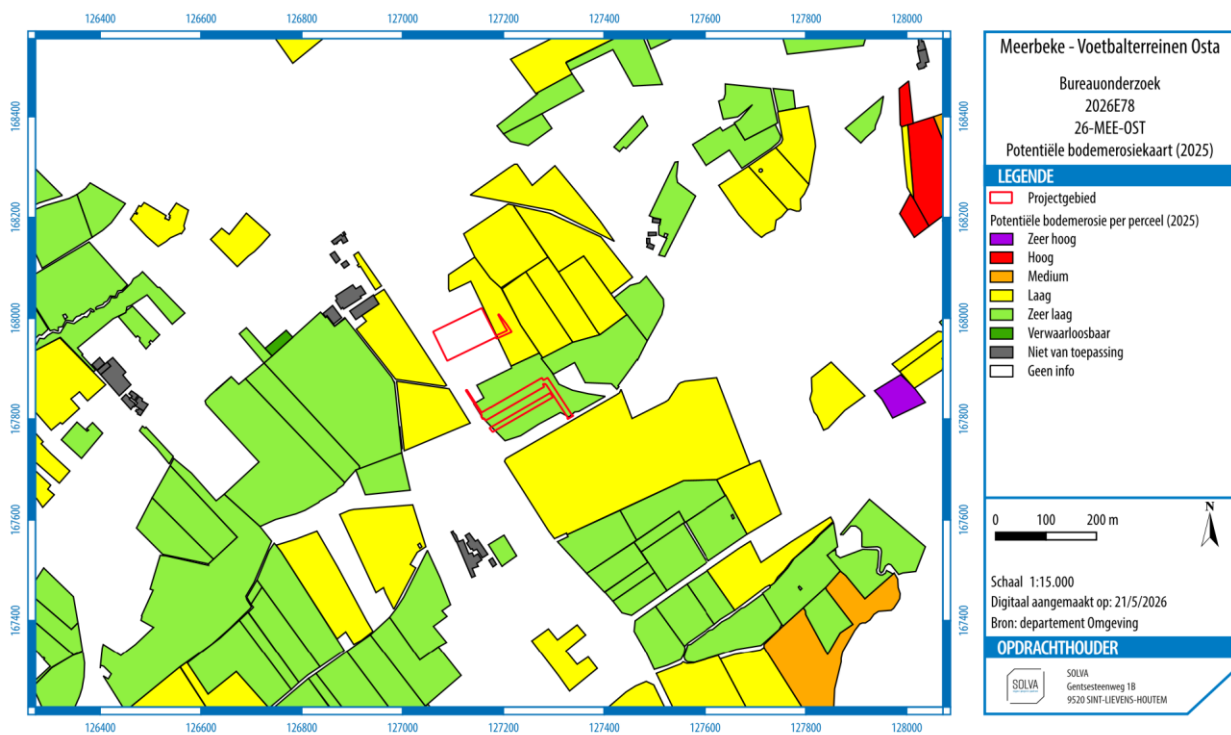
Figuur 17. Hoogteprofiel 1 (ZW-NO) zoals aangeduid op Figuur 16.

Figuur 18. Hoogteprofiel 2 (ZW-NO) zoals aangeduid op Figuur 16.

Figuur 19. Vereenvoudigde bodemtypekaart ter hoogte van het projectgebied.

Figuur 20. Potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het projectgebied.

2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

De **bodembedekkingskaart (opname 2021)** toont dat het projectgebied bedekt is met gras en akkerland (Figuur 21). Dit sluit aan bij het beeld zoals zichtbaar op de **recente luchtfoto** uit 2025 (Figuur 4) en de waarnemingen tijdens het terreinbezoek. Meer bepaald omvat het noordelijke deel van het projectgebied een voetbalterrein, en de zuidelijke delen akkerland en een bestaande open opslagruimte.

Een gedetailleerde beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt beschreven onder 2.1.2.1.

Figuur 21. Aanduiding van het projectgebied op de bodembedekkingskaart.

Om zicht te krijgen op de dikte van de bestaande ploeglaag (A-horizont) zijn drie controleboringen uitgevoerd.

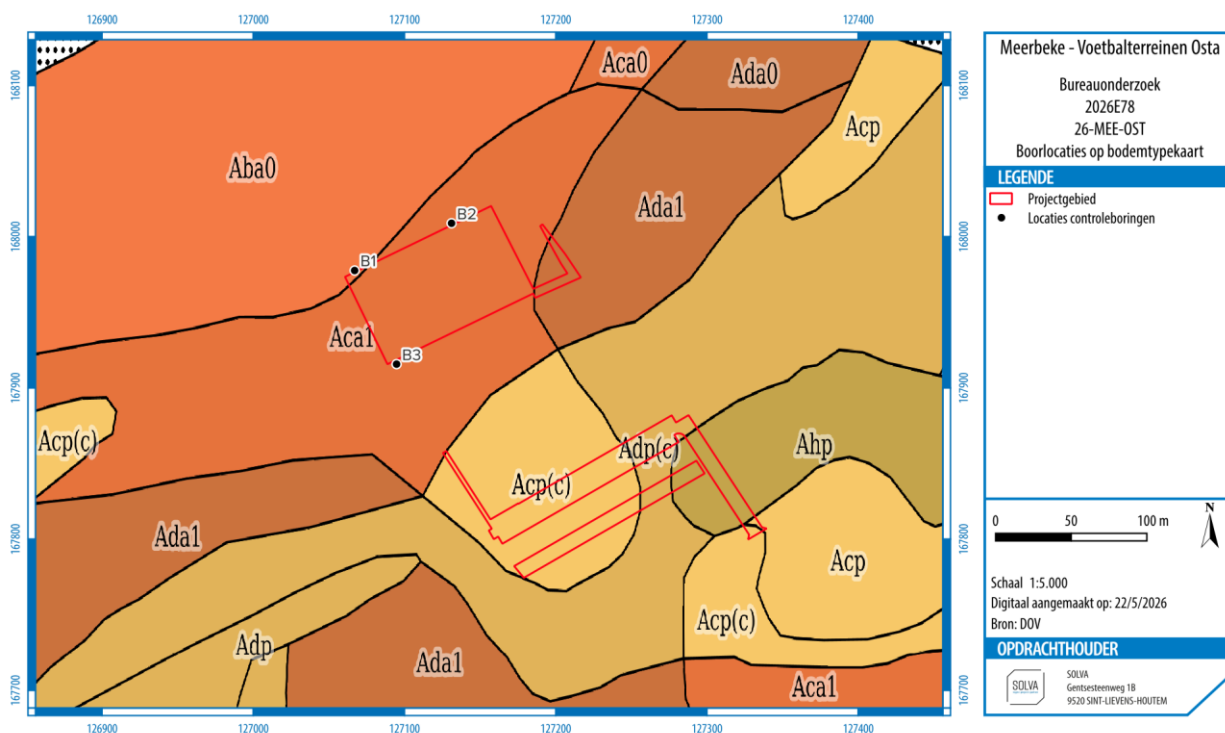
- Uitvoeringstermijn: 22/04/2026 en 22/05/2026 (boringen en analyse boringen)
- Aard van het onderzoek: controleboring
- Betrokken actoren: Cateline Clement (uitvoering en analyse boringen), Ewoud Deschepper (analyse boringen en rapportage)

2.2.3.5.2 ONDERZOEKSOPDRACHT

- Zijn er verstoorde bodemlagen aanwezig?
- Wat is de dikte van de ploeglaag (A-horizont)?
- Wat is de diepte van het archeologisch niveau?

Er zijn drie controleboringen uitgevoerd ter hoogte van het voetbalterrein, de grootste aansluitende zone van het projectgebied waar een archeologisch ruimtelijk inzicht mogelijk is en waar de bodemingreep variabel is qua impact. Om het actieve terrein niet te schaden, zijn de boringen net buiten het eigenlijke voetbalterrein geplaatst. De boringen zijn geplaatst op 22/04/2026 door Cateline Clement.

Alle relevante boorprofielen zijn tegen een egale en neutrale achtergrond gefotografeerd (foto 2 en 3).

Figuur 22. Locaties van de geplaatste controleboringen t.o.v. de bodemtypekaart.

Tabel 1. Locatiegegevens van de controleboringen.

Boornummer	X (Lambert72)	Y (Lambert72)	Maaiveldhoogte (m TAW)
B1	127067.062	167977.686	27.394
B2	127131.177	168008.942	26.239
B3	127094.817	167915.768	25.845

Controleboring 1 is uitgevoerd ter hoogte van de noordwestelijke hoek van het voetbalterrein. De teelaarde (Ap-horizont) is zo'n 39 cm dik en wordt gekenmerkt door een homogene grijsbruine leem waarin antropogene inclusies totaal ontbreken. De onderliggende laag bestaat uit een bruine leem zonder inclusies. Op 80 cm diepte gaat ze over in een gelijkaardige laag, die echter veel harder is. Deze onderste laag is geïnterpreteerd als C-horizont.

Foto 1. Controleboring 1

Controleboring 2 ligt langs de noordelijke lange zijde van het voetbalterrein, zo'n 70 m ten oosten. De aardkundige opbouw is dezelfde als bij Controleboring 1, waarbij de grenzen tussen de horizonten respectievelijk op 25 cm en 65 cm diepte liggen.

Foto 2. Controleboring 2.

Controleboring 3 ligt ter hoogte van de zuidwestelijke hoek van het voetbalterrein. Hier zijn twee horizonten vastgesteld: een Ap-horizont bestaande uit grijsbruine leem zonder inclusies, die op 70 cm diepte overgaat in een bruine leem zonder inclusies (C-horizont).

Foto 3. Controleboring 3.

Samenvattend wijzen de controleboringen op de aanwezigheid van (vrij) dikke ploeglaag, die opgevolgd wordt door een horizont die niet goed geduid kan worden (colluvium? B-horizont?). Opvallend is het totaal gebrek aan antropogene inclusies. De C-horizont bevindt zich op ca 65-80 cm -mv.

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 HISTORISCH KADER

2.2.4.1.1 ALGEMENE GESCHIEDENIS VAN MEERBEKE

Meerbeke is een historische dorpskern. Toponymisch betreft het een Germaans landschapstoponiem, dat ‘beek in vochtig laagland’ of ‘beek aan een plas’ betekent.⁶ Het gaat ongetwijfeld om de huidige Moensbroekbeek. De naam van de beek is dan overgegaan op de nederzetting die erbij ontstaan is.

De oudste vermelding van Meerbeke dateert uit het Verdrag van Meersen (870), waarin het Frankische Middenrijk verdeeld is onder West- en Oost-Francia. Meerbeke kwam bij West-Francia terecht.⁷ Om dit gebied te omschrijven, somt het document een reeks plaatsen op, waaronder Meerbeke. Voor elke plaatsnaam geldt dat er een religieuze instelling (kapittel of klooster) gevestigd was, waardoor dit ook voor Meerbeke aangenomen mag worden. Onafhankelijke bronnen zijn hiervoor echter niet. Later wordt er ook nooit melding gemaakt van een dergelijke instelling in Meerbeke (tenzij in de historisch eerder onbetrouwbare *Miracula S. Berlendis*).⁸

In de 10de eeuw wordt Meerbeke bezit van de abdij van Nijvel, na schenking door een zekere Goismar.⁹ In 1059 wordt het bezit van de abdij in drie delen gesplitst, waarbij Meerbeke (met kerk) bij de bezittingen van de abdis worden gevoegd. Zo verkrijgt de abdis de wereldlijke en geestelijke macht te Meerbeke. Het gaat onder andere om een centrale hoeve, gelegen in het dorp nabij de kerk, op de hoek van de straten Halsesteenweg en Hemelrijk. De abdis was zo ook één van de belangrijkste grootgrondbezitters in het dorp, waarbij ze o.a. een groot blok landbouwgrond ten zuiden van het dorp bezat: ook het huidige projectgebied viel hier onder.

De heerlijke heren van Meerbeke waren initieel de lokale voogden van de abdij; dit voogdijschap is dan geëvolueerd naar heerschappij.¹⁰ Ze verschijnen vanaf de 11de-vroege 12de eeuw, wanneer de graven van Leuven het voogdijschap van de abdij van Nijvel verwerven en dit via vazallen lokaal verankeren en uitbesteden. De kern van hun grondbezit ligt aan de rand van het dorp, nabij Neigem.

De kerk is gewijd aan Sint-Pieter, wat een vroegmiddeleeuwse stichting doet vermoeden. Ze wordt voor het eerst vermeld in 966.¹¹ Het gaat vermoedelijk in oorsprong om een seculiere eigenkerk. Vermoedelijk tussen 1112-1137 wordt er een seculier kapittel gesticht in de Sint-Pieterskerk, door de heren van Meerbeke. Even later, vermoedelijk in de tweede helft van de 12de of de vroege 13de eeuw, is een nieuwe kerk gebouwd, de huidige Sint-Berlindiskerk. Doorheen de middeleeuwen bleven beide kerken bestaan op een gedeeld kerkhof. De Sint-Pieterskerk is vermoedelijk ca. 1580 vernield en niet meer heropgebouwd.

De straten Hemelrijk, Nieuwstraat en Herremansstraat zijn onderdeel van een oude regionale route tussen Geraardsbergen en Ninove; nog in de 13de eeuw wordt ze een *via regia* (koninklijke weg) genoemd.¹² Ze is nog aangeduid op de Horenbaultkaart (1596). Ook de Brusselsesteenweg staat op deze kaart aangeduid.

2.2.4.1.2 GESCHIEDENIS VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied is onderdeel van een blok land die op historische kaarten *Bruggeveld* wordt genoemd. De oudste vermelding dateert uit 1453.¹³ Het element *brug* verwijst effectief naar een brug over de Wolfputbeek; het gaat om landbouwgronden gelegen bij het gehucht aan deze brug, dat op de jongere historische kaarten als Steenbrug vermeld staat maar eerder als *ter brugghen* gekend is.¹⁴ Het veldtoponiem suggereert een enigszins jongere incultuurname, vanaf de 12de-13de eeuw.¹⁵

⁶ Debrabandere et al. 2022, 163.

⁷ Van Durme 1988; Van De Perre 2006.

⁸ Van De Perre 2006. Specifiek voor deze bron: Van De Perre 2005.

⁹ Van De Perre 2006.

¹⁰ Van De Perre 2006.

¹¹ Van De Perre 2006.

¹² Van De Perre 2006.

¹³ Van Durme 2017, *Meerbeke – Brug/Brugkouter/Brugveld/Brugveldeken*.

¹⁴ Cf. Van Durme 2017.

¹⁵ Verhulst 1995.

De oudste gedetailleerde weergave van (delen van) het *Bruggeveld* stamt uit 1646, op een kaart die de goederen behorend bij het Hof te Wolfputte in Meerbeke voorstelt.¹⁶ Een andere stamt uit 1750 en toont gronden in bezit van de abdij van Ninove.¹⁷ Beide kaarten geven geen volledige voorstelling van het grondcomplex, maar slechts die percelen die eigendom zijn van de respectievelijke instelling. Het gaat in beide gevallen wel om landbouwgrond. Het 18de-eeuwse kaartboek van de abdij van Ninove toont het grondcomplex wel in zijn volledigheid. Het gaat volledig om landbouwgrond.¹⁸

2.2.4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Het projectgebied ligt nabij de historische dorpskom van Meerbeke, waar een vrij groot aantal bouwkundige elementen geïnventariseerd is (Figuur 23). Deze zijn weinig relevant voor het projectgebied, met uitzondering van het zgn. Kasteel van Volkem (Erfgoedobject-ID: 9418).¹⁹ Het kasteeldomein en deel van de Halsesteenweg zijn opgenomen in de afbakening van dit bouwkundig element. Het domein stamt uit de tweede helft van de 19de eeuw; het projectgebied is er onderdeel van geweest (zie verder), maar ligt niet binnen de afbakening van het bouwkundig element.

Het projectgebied valt ook deels binnen het landschappelijk geheel 'Neigembos en Onze-Lieve-Vrouw Lombek met de valleien van de Berchembos- en de Hunselbeek' (Erfgoedobject-ID: 135378).²⁰ Het landschap in dit gebied wordt zeer sterk gedomineerd door van west naar oost verlopende getuigenheuvels. Het Neigembos is één van de toppen die de waterscheidingslijn vormen tussen het Dender- en Zennebekken. Het landschapsbeeld van eind 18de eeuw sluit goed aan bij het huidige landschap.

Figuur 23. Het projectgebied t.o.v. de onroerend erfgoedwaarden in de omgeving.

¹⁶ Ockeleij 2016: nr. 21.

¹⁷ Rijksarchief, *Catalogus van de kaartenverzameling van de Abdij van Ninove, bewaard in het Aartsbisdom Mechelen-Brussel*, nr. 13 (Ockeleij 2016: nr. 10).

¹⁸ Rijksarchief, *Inventaris van het archief van de schepenenbank en het dorpsbestuur ["parochie"] van Meerbeke en van Ileen- en laathoven te Meerbeke, 1473-1889*, nr. 468.

¹⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026a.

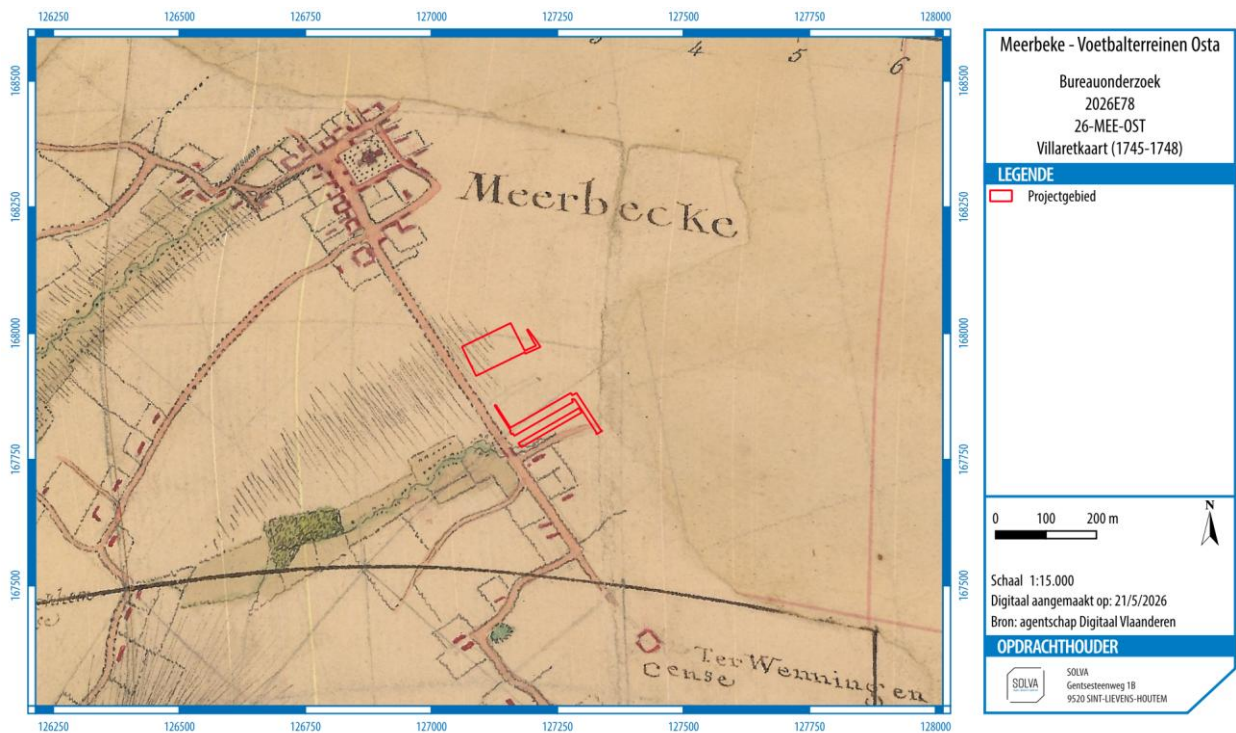
²⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026b.

2.2.4.3 GEGEOREFEREERDE HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN

Hier wordt een selectie van het relevante, georeferende historisch-cartografisch materiaal besproken. Er is dus geen ambitie tot volledigheid, wel tot het schetsen van de evolutie van het terrein doorheen de 18de-20ste eeuw.

2.2.4.3.1 VILLARETKAART (1745 – 1748)

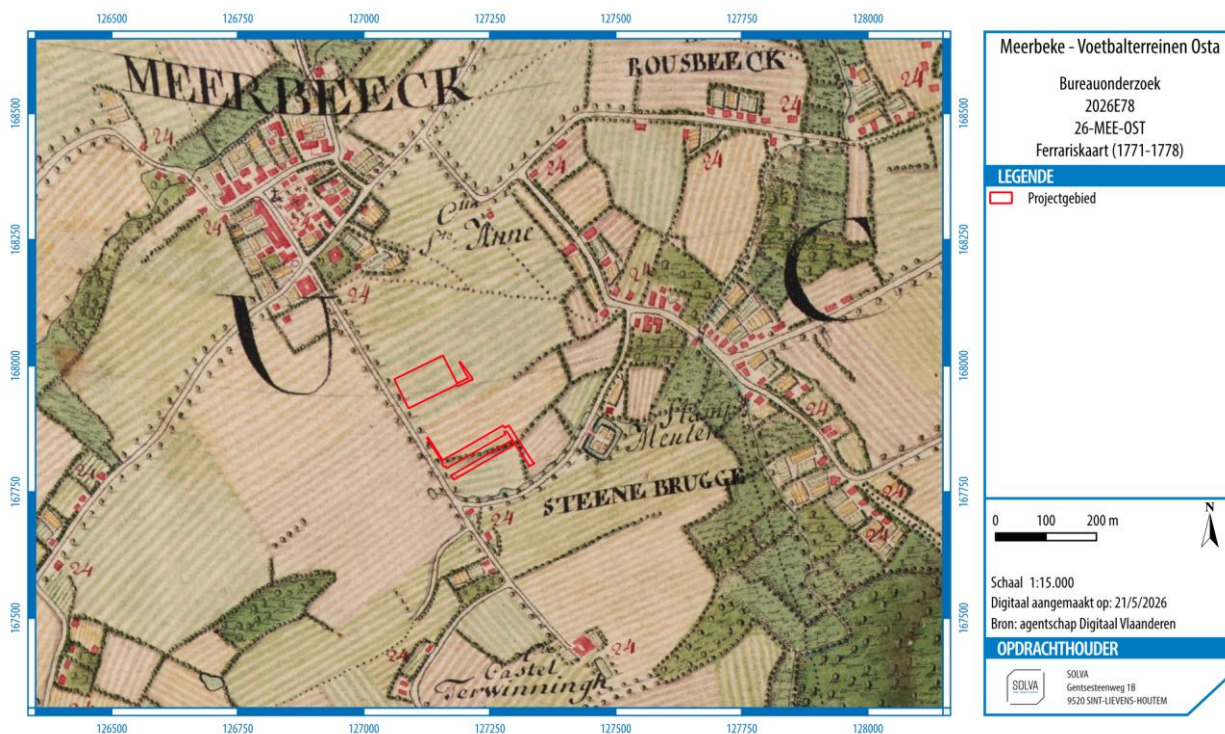
Meerbeke ligt op de rand van het gekarteerde gebied op de Villaretk kaart. Het projectgebied staat aangeduid als liggende op een rug, en ook de waterloop ten zuiden, die afwatert naar de Wolfputbeek, is aangeduid. Op jongere kaarten is dit niet het geval. De Halsesteenweg is duidelijk zichtbaar en kent al haar zeer rechtlijnige tracé.

Figuur 24. Het projectgebied aangeduid op de Villaretk kaart.

2.2.4.3.2 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSDOM LUIK (1771-1778)

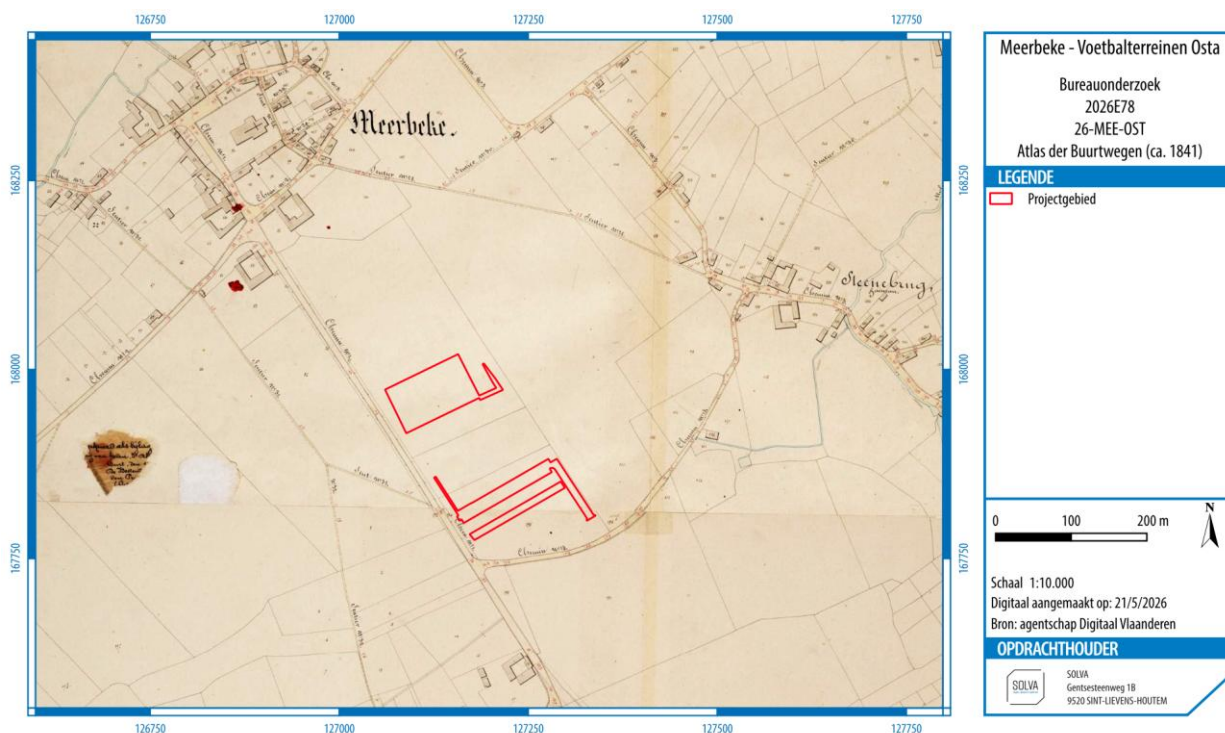
Ook de Ferrariskaart toont het projectgebied als onderdeel van een groter complex van (voornamelijk) open akkerland. Ten zuiden, nabij de Walstraat, zijn wel bomenrijen aanwezig als perceelsgrenzen. Ook de waterloop is aangeduid, met bronniveau net ten westen van de Halsesteenweg. Ten zuidoosten is het gehucht Steenbrug zichtbaar.

Figuur 25. Het projectgebied aangeduid op de Ferrariskaart.

2.2.4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

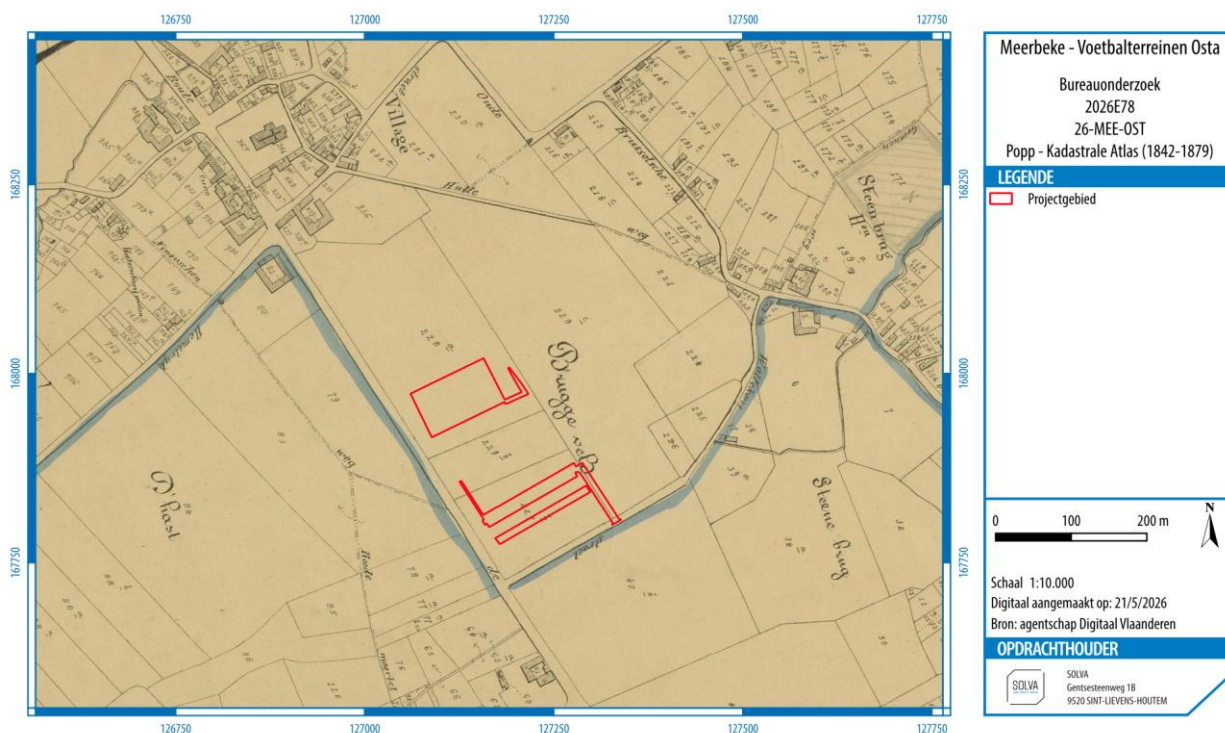
De Atlas der Buurtwegen brengt amper nieuwe informatie aan. Ze bevestigt dat het projectgebied rond het midden van de 19de eeuw nog onbebouwd was.

Figuur 26. Het projectgebied aangeduid op de Atlas der Buurtwegen.

2.2.4.3.4 PHILIPPE CHRETIEN POPP – ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)

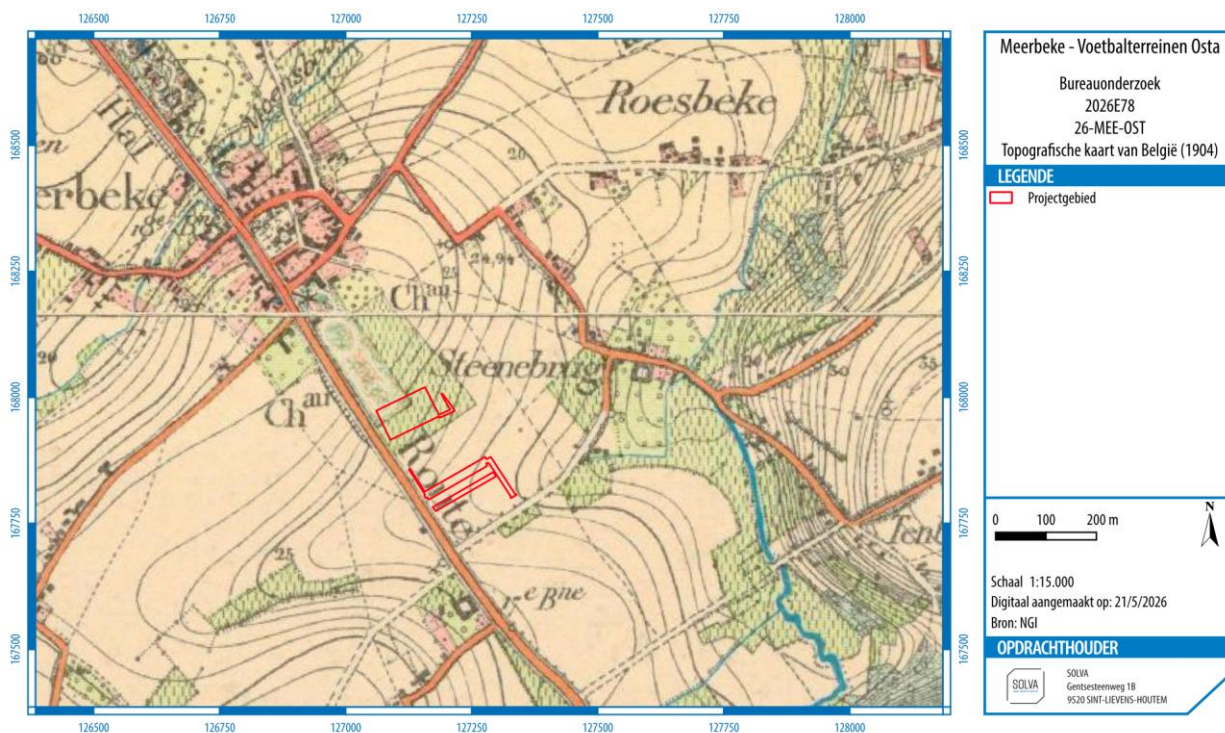
Ook de Poppkaart geeft geen verdere informatie. Het toponiem Bruggeveld is hier wel aangeduid. Het kasteeldomein is nog niet aanwezig.

Figuur 27. Het projectgebied aangeduid op de Poppkaart.

2.2.4.3.5 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË (1904)

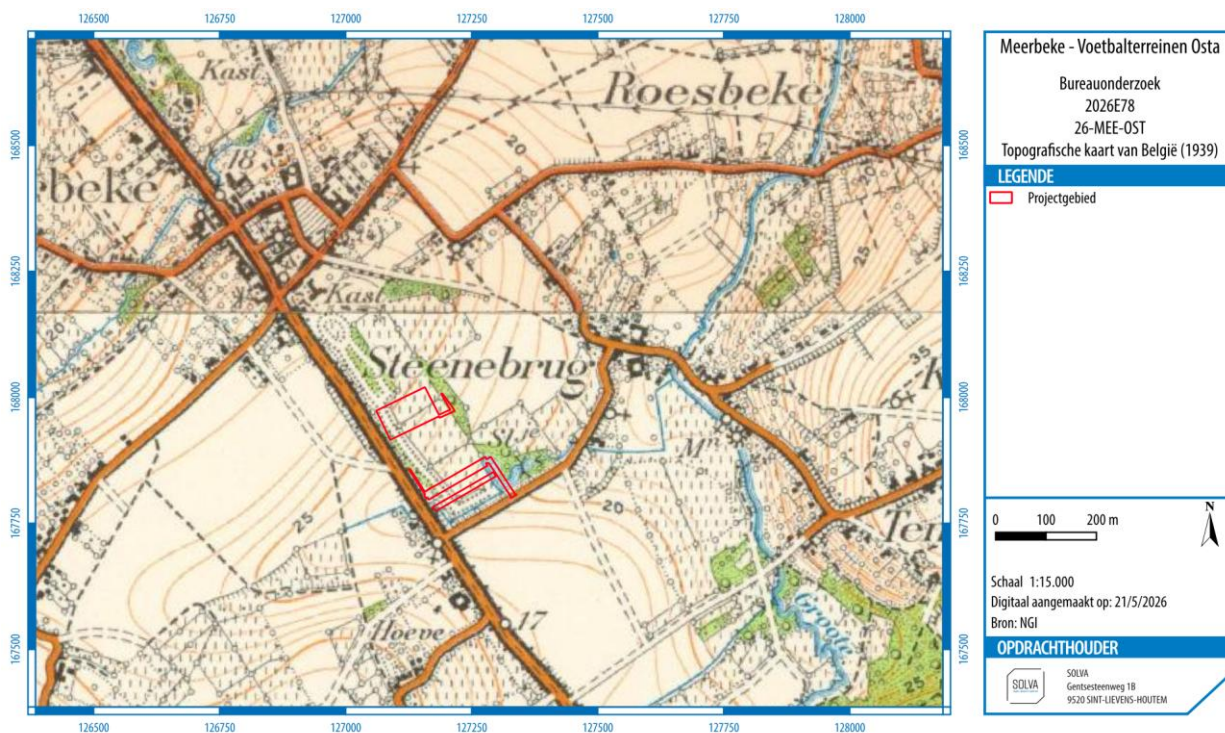
Op de Topografische kaart van België van 1904 is het kasteeldomein aangeduid. Het projectgebied lijkt deels binnen het aangelegde gedeelte te vallen, maar dit is vermoedelijk eerder het gevolg van een fout gelet op de afbakening van het domein in de Inventaris Onroerend Erfgoed. Het projectgebied is in gebruik als gras- en akkerland.

Figuur 28. Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1904).

2.2.4.3.6 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË (1939)

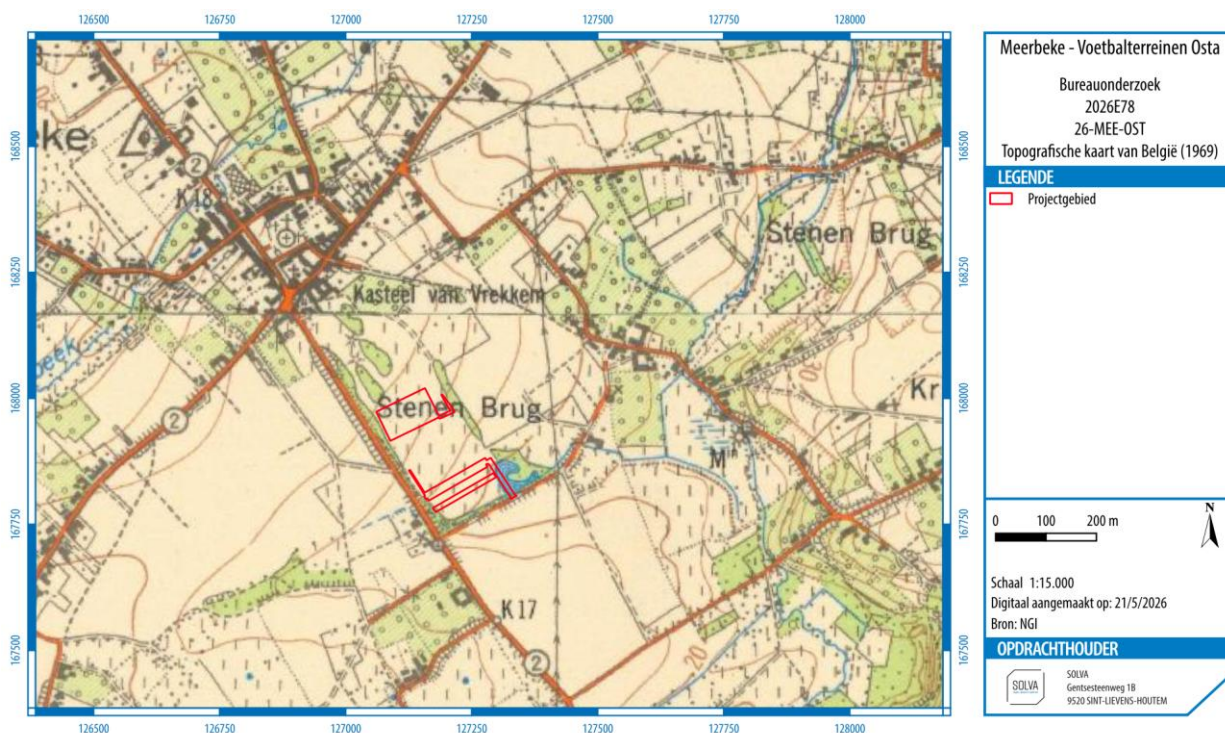
De Topografische kaart van 1939 toont de uitbreiding van het kasteeldomein in zuidoostelijke richting. Het projectgebied is nu volledig deel van dit domein, en omvat een padenstructuur en grasland. In de zuidoostelijke hoek van het projectgebied is een vijver gegraven. Hierbij staat de aanduiding SLje maar het is onduidelijk wat dit betekent. Ook de waterloop langs de Walstraat is aangeduid.

Figuur 29. Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1939).

2.2.4.3.7 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË (1969)

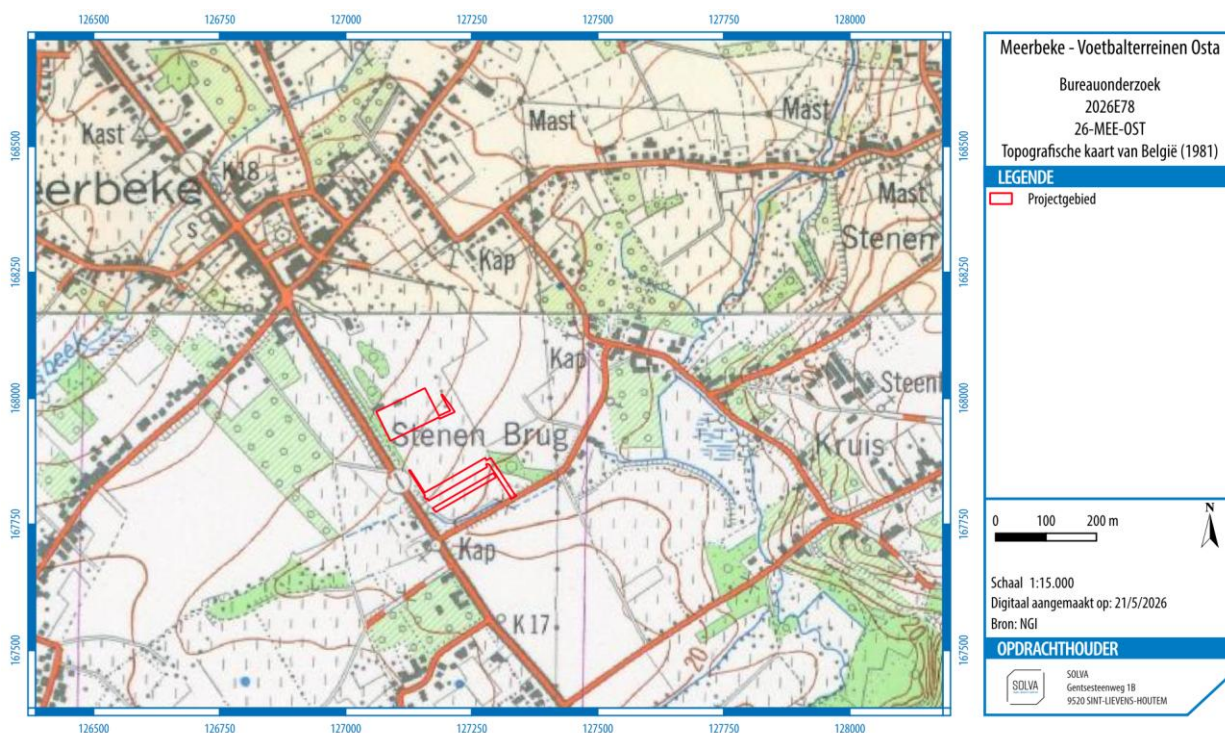
De Topografische kaart van 1969 toont dat de parkaanleg ter hoogte van het projectgebied verdwenen is. De vijver is wel nog aanwezig.

Figuur 30. Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1969).

2.2.4.3.8 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË (1981)

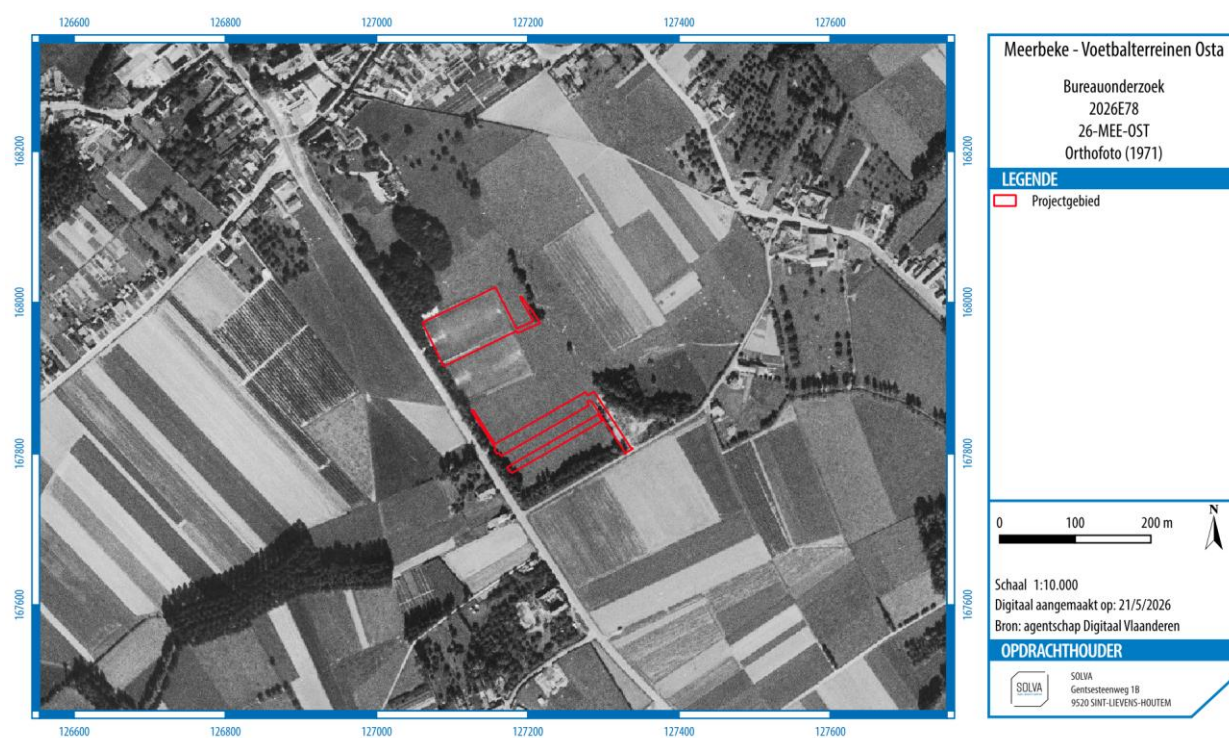
De Topografische kaart van 1981 toont dat nu ook de vijver verdwenen is. De voetbalterreinen zijn niet aangeduid. Ze bestonden echter zeker al (zie verder).

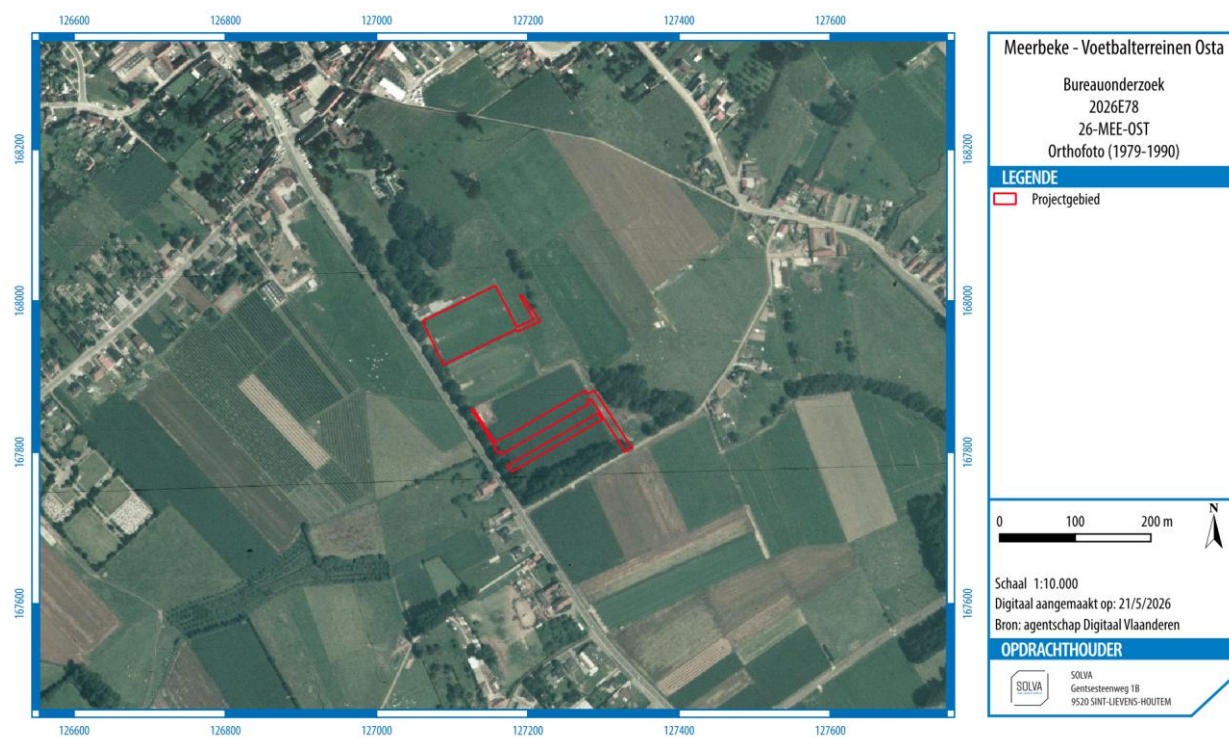
Figuur 31. Het projectgebied aangeduid op de Topografische kaart van België (1981).

2.2.4.4 RECENTE LUCHTFOTO'S

De orthofoto's sinds 1971 tonen op zich een vrij stabiele situatie met betrekking tot het projectgebied. Als enige evoluties zijn de uitbreiding van de voetbalclub en de aanleg van de open opslagstructuur (in de jaren 1980) te vermelden (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**; Figuur 33; Figuur 34; Figuur 35).

Figuur 32. Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 1971.

Figuur 33. Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 1979-1990.

Figuur 34. Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 2005-2007.

Figuur 35. Het projectgebied aangeduid op de orthofoto van 2025.

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend (Figuur 23). De archeologische kennis te Meerbeke is zeer beperkt. Ten noorden vinden we twee waarnemingen. De eerste, met ID 990357, betreft een indicator voor de Sint-Berlindiskerk. De tweede, met ID 32450, betreft een melding van een oude toevalsvondst van een Merovingische graven. Hier was met andere woorden een Merovingisch grafveld aanwezig.

Nog ten noorden zijn verschillende archeologische trajecten afgerond of lopende. Een eerste betreft een archeologienota met ID 36490. Er is een uitgesteld vooronderzoek voorgeschreven. Hetzelfde geldt voor een ander onderzoek (ID 26243) net ten noorden van de kerk van Meerbeke. Een ander traject (ID 3600) kreeg geen vervolg na het bureauonderzoek.

2.2.6 EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.6.1 HET LANDSCHAPPELIJK KADER

Het projectgebied ligt in op hogere gronden ten zuidoosten van de Dendervallei. Meer bepaald ligt het op een noordoost-gerichte helling naar de vallei van de Wolfputbeek. Ook direct ten zuiden is een kleine beekvallei aanwezig. Het terrein helt zo af in oostelijke en zuidelijke richting. De helling maakt deel uit van een grotere ZW-NO lopende rug langs de Dender. Het projectgebied ligt in de leemstreek, de bodemkaart toont aan dat er voornamelijk vochtige tot natte leemgronden aanwezig zijn.

2.2.6.2 DE MENSELIJKE AANWEZIGHEID

Er zijn in de directe omgeving geen aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid vóór de middeleeuwen, al is dit gezien de landschappelijke context zo goed als zeker het gevolg van de beperkte archeologische kennis te Meerbeke.

Meerbeke verschijnt voor het eerst in de historische bronnen tijdens de 9de eeuw. Gelet op de context van de vermelding (Verdrag van Meerssen, 870) wordt er de aanwezigheid van een belangrijke religieuze instelling vermoed. Er zijn later echter geen (betrouwbare) bewijzen voor het bestaan van zo'n instelling. In de 10de eeuw komt het in bezit van de abdij van Nijvel. Vermoedelijk vooral onder haar impuls worden grote akkerlandcomplexen aangelegd. Het projectgebied is daarbij gelegen op het Bruggeveld, waarvan het veld-toponiem een incultuurname vanaf de 12de-13de eeuw doet vermoeden. Historische kaarten vanaf de 17de eeuw tonen een constant gebruik als landbouwgebied, voornamelijk als akkerland. Dit Bruggeveld is onderdeel van het bezitscomplex van de abdij, specifiek van de abdis.

In de tweede helft van de 19de eeuw wordt aan de zuidelijke rand van het dorp Meerbeke het zgn. kasteel van Vrekem opgericht. In de eerste helft van de 20ste eeuw maakt het projectgebied deel uit van de kasteeldomein, waarbij een padenstructuur en een vijver zichtbaar zijn op de historische kaarten. Deze tuinaanleg verdwijnt ter hoogte van het projectgebied tussen 1939-1969; de vijver verdwijnt vóór 1981. In 1971 zijn de voetbalvelden reeds aanwezig. Sindsdien wijzigt de situatie amper, waarbij het projectgebied enerzijds bestaat uit een voetbalterrein en anderzijds uit akkerland.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Het terrein ligt buiten een historische kern en er zijn geen aanwijzingen voor historische bewoning of andere activiteiten, met uitzondering van landbouw.

Het terrein ligt op een landschappelijk interessante locatie: hoog op een lichte helling naar twee beekvalleien, op leemgronden. Het gaat evenwel niet om de beste gronden vanuit landbouwkundig perspectief, wat zowel blijkt uit de aanwezige bodemtypes als uit het veld-toponiem. Dit toponiem wijst voor de vroege/volle middeleeuwen op een extensief gebruik als *wastine*, m.a.w. een halfopen parkachtig landschap met verspreide bomen en struikgewas, waarin veeteelt, houtkap, ... plaats vond.

Samen met de historisch-cartografische informatie suggereert het toponiem voor de periode vanaf de volle/late middeleeuwen een continu gebruik als landbouwgrond. Vanaf de late 18de eeuw domineert hierbij een gebruik als akkerland.

Dit alles geeft het terrein een vrij hoog potentieel voor de aanwezigheid van archeologische sites. Het eeuwenlange gebruik als akkerland zal echter een impact gehad hebben op de bewaring van dit erfgoed.

In de eerste helft van de 20ste eeuw maakt het terrein vrij kortstondig deel uit van het kasteeldomein van het zgn. Kasteel van Vrekem, gelegen op de rand van de dorpskom van Meerbeke. Hierbij wordt onder andere een vijver aangelegd, die ten laatste in 1981 verdwenen is. Eind jaren 1960 of begin jaren 1970 worden de voetbalterreinen aangelegd.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

De werken omvatten enerzijds de aanleg van een kunstgrasveld over een oppervlakte van ca. 6880 m², en anderzijds de aanleg van parking, wegenis, wandelpad (ca. 3520 m²) en groenbuffer (ca. 1375 m²).

Het voetbalterrein dat omgevormd wordt tot kunstgrasveld kent momenteel een helling, waardoor ongeveer de helft van het terrein wordt opgehoogd en de andere helft wordt afgegraven. Deze afgraving is echter variabel over het specifieke gebied. Controleboringen wijzen op de aanwezigheid van het archeologisch leesbare niveau op een diepte van minimaal 25 tot maximaal 80 cm -mv. In de noordwestelijke hoek, waar de afgraving het grootst is, ligt dit niveau zeker op 40-80 cm-mv. Wanneer deze informatie afgezet wordt ten opzichte van het grondverzetsplan, komt naar voor dat slechts voor een klein deel van het terrein afgegraven zal worden tot op een archeologisch relevant niveau. Het gaat om een oppervlakte van maximaal zo'n 1400 m². De bufferzone voor het drainagewater wordt aangelegd d.m.v. een wal in opbouw, hierbij is er dus geen bodemimpact.

De parking wordt aangelegd in grasbetontegels met een opbouw van 32 cm. Voor deze werken is de impact op het archeologisch erfgoed minimaal tot onbestaande, gelet op de dikte van de ploeglaag die hogerop minstens 25 cm bedraagt. Voor de wegenis (met een breedte van 6,5 m) gaat het om een opbouw van 60 cm. Hier is het mogelijk dat een archeologisch relevant niveau geraakt wordt. De oppervlakte is echter ook beperkt (ca. 1450 m²), waarvan een deel van zo'n 800 m² wegvalt gelet op de aanwezigheid van de 20ste-eeuwse, gedempte vijver. De wandelpaden kennen een zeer beperkte opbouw (19 cm) waardoor er geen archeologische impact is.

De groenbuffer wordt aangeplant met bosplantsoen. De impact hiervan is enigszins onduidelijk maar deze zone is beperkt in oppervlakte (ca. 1375 m²), langwerpig en ligt los van de andere zones.

Samenvattend is de impact van de werken op het archeologisch relevant niveau beperkt in oppervlakte: ter hoogte van het voetbalveld gaat het om een zone van 1400 m², ter hoogte van de wegenis om een zone van 650 m² (aangezien een groot deel verstoord is door een 20ste-eeuwse vijver), en ter hoogte van de groenbuffer om een zone van 1375 m². Het gaat hier om maximale oppervlaktes. Deze gebieden zijn daarbij niet met elkaar verbonden.

➤ *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

De versnipperde aard en vrij beperkte oppervlakte van de werken met een impact zorgen, samen met de ligging van het terrein buiten een historische kern, voor een laag wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site. Indien een site aanwezig is, zal door deze aard van de werken geen goed ruimtelijk inzicht in de occupatie verkregen kunnen worden. Dit geeft logischerwijs gevolgen voor de mogelijkheden om tot een goed chronologisch en inhoudelijk inzicht in de occupatie te komen. Een eventueel aanwezige archeologische site zou vooral een kennispotentieel hebben op lokaal niveau, gelet op de beperkte archeologische kennis over dit deel van de deelgemeente Meerbeke. Ook hierbij moet de kanttekening van het beperkte inzicht gemaakt worden.

➤ *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Gelet op de aard, oppervlakte en verspreiding van de werken is verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk. Verder archeologisch onderzoek zou de eventuele aanwezigheid van een archeologische site kunnen vaststellen, maar het inzicht in deze eventuele occupatie zou te beperkt zijn en amper kennispotentieel hebben. Kosten-batengewijs is verder archeologisch onderzoek binnen het kader van de geplande werken dan ook niet te verantwoorden.

2.2.7.2 AFBAKENING VAN ZONES WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT

Vanuit zuiver archeologisch-landschappelijk standpunt heeft een groot deel van het terrein een mogelijk archeologisch potentieel: de locatie is landschappelijk interessant voor menselijke occupatie en er zijn geen

aanwijzingen voor recente(re) verstoringen (Figuur 36). De impact van de geplande werken op dit eventueel aanwezig erfgoed is in oppervlakte vrij beperkt en ruimtelijk verspreid, waardoor het kennispotentieel laag is. Met andere woorden: indien een archeologische site aanwezig is op het terrein, laten de geplande werken niet toe om hier een gedegen ruimtelijk inzicht in te verkrijgen.

Daarnaast is een zone dwars op de Walstraat met zekerheid verstoord. 20ste-eeuws kaartmateriaal wijst hier op de aanwezigheid van een vijver.

Figuur 36. Weergave van het archeologisch potentieel van het projectgebied.

2.2.7.3 AFBAKENING VAN ZONES WAAR ARCHEOLOGISCH ERFGOED VASTGESTELD IS OF VERWACHT WORDT
 Zie Hoofdstuk 2.2.7.2 en Figuur 36.

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

DEBRABANDERE, F., DEVOS M., KEMPENEERS P., MENNEN V., RYCKEBOER H. EN VAN OSTA W. (2022). *De Vlaamse Gemeentenamen. Verklarend Woordenboek. Tweede, Grondig Herziene en Vermeerderde Uitgave*, Werken van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie. Vlaamse Afdeling 33, Leuven: Peeters.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED (2026a). *Kasteel van Vrekkem* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9418> (geraadpleegd op 22 mei 2026).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED (2026b). *Neigembos en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek met de valleien van de Berchembos- en de Hunselbeek* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135378> (geraadpleegd op 22 mei 2026).

OCKELEY J. (2016). *De kaarten van de abdij van Ninove (1616-1781)*, Gent: Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. (2002). *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.

VAN DE PERRE D. (2005). *De Vita Sanctae Berlendis en de Miracula Sanctae Berlendis*. Teksttraditie, datering, auteurschap en historische kritiek, *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis* 8: 7-46.

VAN DE PERRE D. (2006). De eerste Sint-Pieterskerk en de middeleeuwse Sint-Berlindiskapittelkerk van Meerbeke, *Het Land van Aalst* LVIII (2): 81-113.

VAN DURME L. (1988). De Sint-Pietersabdij van Dikkelvenne (ca. 734(?)-1096), *Naamkunde* 20 (1-4): 66-113, <https://doi.org/10.2143/NK.20.1.2017533>.

VAN DURME L. (2017). *Toponymisch Woordenboek van Oost- en Zeeuws-Vlaanderen*. Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie – KANTL, <https://bouwstoffen.kantl.be/tw-ozvl/index.htm>.

3.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op 22/05/2026

<https://www.dov.vlaanderen.be>

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://cai.onroenderfgoed.be/>

<https://www.diplomata-belgica.be/>

<https://agatha.arch.be/nl/>